

TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOL

Majandusteaduskond

Majandusarvestuse instituut

Finantsarvestuse õppetool

Jürgen Pokk

**ARVETELE ESITATAVATEST NÕUETEST NING E-
ARVETELE ÜLEMINEKUST EESTI JA SOOME NÄITEL**

Bakalaureusetöö

Juhendaja: lektor Kaidi Kallaste

Tallinn 2016

Olen töö koostanud iseseisvalt.

Töö koostamisel kasutatud kõikidele teiste autorite töödele, olulistele seisukohtadele ja andmetele on viidatud.

Jürgen Pokk

(allkiri, kuupäev)

Üliõpilase kood: 121223

Üliõpilase e-posti aadress: jyrgen.pokk@gmail.com

Juhendaja lektor Kaidi Kallaste:

Töö vastab bakalaureusetööle esitatud nõuetele

.....

(allkiri, kuupäev)

Kaitsekomisjoni esimees:

Lubatud kaitsmisele

.....

(ametikoht, nimi, allkiri, kuupäev)

SISUKORD

ABSTRAKT	3
SISSEJUHATUS	4
1. SEADUSEST TULENEVAD NÕUDED ARVETELE	6
1.1. Ülevaade arveid reguleerivatest õigusaktidest	6
1.2. Kohustuslikud andmed arvetel	7
1.3. Nõuetele vastava arve olulisusest sisendkäibemaksu mahaarvamisel.....	13
1.5. Muudatused algdokumendi nõuetes	17
1.6. Reaalajas toimiv majandussüsteem	18
1.7. E-arved ja nende levik.....	19
1.8. E-arvete saatmise- ja vastuvõtmise võimalused.....	24
2. UURING E-ARVETE OPERAATORTEENUSTEST EESTIS JA SOOMES	27
2.1. Uuringu meetodika.....	27
2.2. E-arvete operaatorteenuste pakkujad Eestis	28
2.3. E-arvete operaatorteenuste pakkujad Soomes	32
2.4. E-arvete operaatorite võrdlus Eesti ja Soome näitel.....	36
2.5. Järeldused ja ettepanekud.....	37
KOKKUVÕTE	39
VIIDATUD ALLIKAD	41
SUMMARY	45

ABSTRAKT

Antud bakalaureusetöö on kirjutatud teemal “Arvetele esitatavatest nõuetest ning e- arvetele üleminekust Eesti ja Soome näitel ”. Eesmärk oli tuua välja nõuded arvetele, muudatused seoses e-arvetele üleminekul ja võrrelda Eesti ja Soome erinevate operaatoriteenuste pakkujate hindu.

Probleemi lahendamiseks koguti viie operaatoriteenuseid pakkuva ettevõtte hinnakirjad arvete vastuvõtmisel ja saatmisel paber kandjal, pdf-i ja elektroonilisel kujul. Kasutades kvalitatiivset uurimismeetodit, analüüsiti ja võrreldi hinnatase Eestis ja Soomes. Uuringu tulemusena selgus, et Eestis on võimalik saada kuni viiete arvet kuus tasuta, kuid 20 arve puhul oli hinnatase kallim, sest Eestis on kehtestatud fikseeritud kuutasu. Arvete mahu kasvades muutub aga Soome operaatorite hinnatase proportsionaalselt kallimaks, sest ühe arve käitlemine oli seal kallim. Põhiline erinevus Eesti ja Soome operaatoriteenuste pakkujate vahel seisneski kuutasu olemasolul.

Bakalaureusetöö uurimisprobleem on aktuaalne Eestis, sest avalik sektor hakkab alates 2017. aastast vastu võtma vaid e-arveid. Seega ettevõtjatele tekib kohustus vähemasti avaliku sektoriga suhtlemisel võtta kasutusele masinloetavad arved.

Võtmesõnad: nõuded arvetele, e-arved, masinloetavad arved, e-arvete operaatoriteenuste võrdlus, operaatoriteenuste hinnad

SISSEJUHATUS

Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia arengul on suur mõju inimeste töö kiirusele ja arengule. Tehnoloogia abil saab kiirendada tööprotsesse ja vähendada kalli inimressursi kasutamist tehniliste tööde läbiviimisel. Infoühiskond muudab tänast maailma ja töö olemust paljudes eluvaldkondades juba praegu, kuid ilmselt ei suudeta veel hoomata eesolevaid ümberkorraldusi täielikult.

Käesoleva bakalaureusetöö on kirjutatud teemal: arvetele esitatavatest nõuetest ning e-arvete üleminekust Eesti ja Soome näitel, kuna masinloetavate arvete aktuaalsus on ühiskonnas kasvamas. Lisaks hakkab Eesti avalik sektor alates 2017. aastast vastu võtma vaid e-arveid. Elektroonilistel arvetel kehtib kinnitamise nõue, seega neid kasutades on võimalik vähendada vaidlusi, mis võivad tekkida arvetel ebapiisavate andmete esitamisel. Masinloetavate arvete eelisteks on vähendada ettevõtjate ja raamatupidajate ajakulu ostu-ja müügiarvete haldamisel ning muuta arvete esitamist veelgi läbipaistvamaks.

Turumajandus põhineb konkurentsil ja teatavasti on konkurentsil edasiviiv jõud. Käesoleva bakalaureuse töö eesmärgiks on tuua välja nõuded arvetele, muudatused seoses e-arvetele üleminekuga ja võrrelda Eesti ja Soome erinevate operaatorite pakkujate hindu. Probleemi olemus seisneb eelkõige ettevõtjate valikutes, millist e-arvete edastamise kanalit valida, sest tähtis on valida enda ettevõtte vajadust rahuldav operaator. Toetudes operaatorteenuseid pakkuvate ettevõtete 2016 aasta hindadele, soovib autor viia läbi uuringu, kus võrrelda e-arvete hindasid Eesti ja Soome keskmiste hindade põhjal. Eesmärgi saavutamiseks ning probleemi lahendamiseks püstitab autor järgnevad uurimisülesanded:

- Uurida seadustest tulenevaid nõudeid arvetele, Maksu- ja Tolliameti ning kohtu seisukohti rekvisiitide olulisusest arvetel;
- Tuua välja muudatused seoses üleminekuga e-arvetele;
- Tuginedes e-arvete operaatorteenuseid pakkuvatele ettevõtetele koostada uuringu läbiviimiseks sobiv valim toetudes operaatorite kodulehtedele;
- Uurida teenusepakkujaid Eestis ja Soomes, hinnata konkurentsi taset ja võrrelda arveldamisega seotud operaatorteenuste pakkujate hindasid.

Bakalaureusetöö eesmärgi saavutamiseks viidi läbi kvalitatiivne uuring, mille andmekogumismeetodiks on dokumendivaatlus ning analüüs põhineb võrdlusel. Töö käigus selgitatakse välja, kas e-arvete operaatoreid kasutades on arveldamine odavam Eestis või Soomes. Uurimisobjektideks on kohtulahendid, mis on seotud arvete esitamisega ja operaatorteenuste pakkujate hinnad.

Antud bakalaureusetöö jaguneb kaheks suureks peatükiks. Esimeses peatükis antakse ülevaade ühisest käibemaksusüsteemist Euroopa Liidus, mille peavad kõik liikmesriigid enda seaduseid kirjutades arvesse võtma. Lisaks käsitletakse üldiseid seadusest tulenevaid põhimõtteid arvete esitamise kohta- kuidas seda peab tegema käibemaksukohustuslane, millised on kohustuslikud nõuded ja head tavad arvete esitamistel ning erijuhud. Esimeses osas kirjeldatakse nõuetele vastava arve olulisusest sisendkäibemaksu mahaarvamisel ja kirjeldatakse kohtu seisukohti Eestis, mis puudutab nõudeid arvetele- millisel juhul kaasneb tulumaksukohustus või piiratakse sisendkäibemaksu maha arvamist. Samuti tuuakse välja seadusemuudatused 2016. aastast ja antakse ülevaade ühest järgnevast võimalusest, mis võimaldab maailmal liikuda lähemale reaalajas toimivale majandussüsteemile. Selleks kirjeldatakse e-arvete olemust, levikut maailmas ning nende edastamise võimalusi.

Teine peatükk on uuring e-arvete operaatorteenustest Eestis ja Soomes. Algselt antakse ülevaade uuringu meetodikast, kus autor kirjeldab uuringu toimumist - kuidas ja kus kohas koguti materjali. Järgnevalt uuritakse e-arveid edastavaid operaatorteenuste pakkujaid Eestis ja Soomes. Kirjeldatakse kahe erineva riigi teenusepakkujate pakette, võimalusi ja hindasid, millele järgneb esitatud riikide vaheline operaatorteenuste hindade võrdlus teenuste gruppide lõikes. Peatüki lõpus võetakse kokku uuringu tulemused ja tehakse järeldusi ning ettepanekuid.

1. SEADUSEST TULENEVAD NÕUDED ARVETELE

1.1. Ülevaade arveid reguleerivatest õigusaktidest

Eesti Vabariigis kehtivad seadused, mille on heaks kiitnud ja välja andnud Riigikogu. Töö esimeses osas toetatakse suuresti seadustele, mis kehtivad Eesti Vabariigis ning vaadeldakse Euroopa Liidu direktiive. Arvete esitamine võib tunduda algselt lihtsa tegevusena, kuid reaalselt mõjutavad seda mitmed õigusaktid ja seadused.

Eesti Vabariigi seadused lähtuvad Euroopa Liidu direktiividest ning arvete koostamisel tuleb arvesse võtta mitmeid õigusakte nii tulu-, käibe-, maksukorralduse-, raamatupidamise seadust ja äriseadustikku. Iga liikmesriigi õiguslik raamistik, mis seostub käibemaksuga, lähtub direktiivist 2006/112/EÜ, mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi.

Eelnevalt toodud direktiivi artikkel 167 sätestab, et mahaarvatava maksu sissenõutavaks muutumise ajal tekib mahaarvamisõigus. Lisaks sätestab artikkel 168, kui teenuseid ja kaupu kasutatakse maksustavate tehingute tarbeks, on õigus maha arvata käibemaksu tehingutelt, mida maksukohustuslane on kohustatud tasuma. Selleks, et mahaarvamisõigust kasutada, tuleb täita teatavad tingimused artikkel 178 alusel. Nimelt sätestab artikkel, et teenuste osutamisega ja kaubatarnetega seoses peab olema koostatud nõuetekohane arve, kus on märgitud artikli 220 järgi väljastaja andmed ning saaja andmed. Lisaks tuleb pidada raamatupidamisarvestust, mis võimaldab käibemaksu kohaldada ja selle kohaldamist maksuhalduri poolt kontrollida. (Council directive 2006/112/EC)

1.2. Kohustuslikud andmed arvetel

Majandusarvestuses on tähtis mõista raamatupidamise seadust (edaspidi RPS), kuid ainult sellest ei piisa, sest oluline on teada, kuidas on reguleeritud vastavas riigis maksukorraldus ning kuidas arveid õigesti esitada.

RPS-i põhiline eesmärk on anda alus korraldamaks raamatupidamist ja finantsaruandlust ning kõiki, kes on kohustatud seda järgima nimetatakse raamatupidamiskohustuslasteks. RPS-i § 2 lg 2 kohaselt on raamatupidamiskohustuslaseks Eesti Vabariik ühe avalik-õigusliku juriidilise isikuna (edaspidi *riik*), kohaliku omavalitsuse üksus, iga Eestis registreeritud era- või avalik-õiguslik juriidiline isik, füüsilisest isikust ettevõtja (edaspidi FIE) ja Eestis registrisse kantud välismaa äriühingu filiaal (edaspidi *filiaal*).

Arveid saavad esitada ainult ettevõtted, antud kontekstis ei oma tähtsust kas FIE või juriidiline isik, kuid kindlasti mitte eraisikud. Eraisikud saavad sõlmida müügilepingu ettevõttega ning seejärel sooritada tehingu. Müügiarveid tuleks esitada kahes eksemplaris, üks müüjale ja teine ostjale. Juhul kui arve esitatakse elektroonilisel kujul, tuleb fail ostjale saata kindlasti sellises formaadis, mida ei ole võimalik muuta, näiteks PDF formaadis. Arvete väljastamisel tuleks meeles pidada veel, et neid võib esitada elektrooniliselt juhul, kui kauba soetaja või teenuse saaja on andnud enda nõusoleku. (Tearu. 2013)

Üheks majandustehingu toimumise tõestuseks on arve, seega nimetatakse seda ka raamatupidamise algdokumendiks. Tulumaksuseadus (edaspidi TuMS) § 51 sätestab, et tulumaks tuleb tasuda väljamaksete puhul, mille kohta maksumaksjal puudub raamatupidamist reguleerivates õigusaktides ettenähtud nõuetele vastav algdokument. RPS-i § 7 väidab aga, et algdokument on majandustehingu toimumist kinnitav tõend, millel peavad olema järgmised andmed:

- 1) dokumendi nimetus ja number;
- 2) koostamise kuupäev;
- 3) tehingu majanduslik sisu;
- 4) tehingu arvnäitajad (kogus, hind, summa);
- 5) tehingu osapoolte nimed;
- 6) tehingu osapoolte asu- või elukoha aadressid;

7) majandustehingut kirjeldavat raamatupidamiskohustuslast esindava isiku allkiri (allkirjad), mis kinnitab (kinnitavad) majandustehingu toimumist;

8) vastava raamatupidamiskirjendi järjekorranumber.

Punktides 6–8 sätestatud nõuet ei kohaldata algdokumentidele, kui nendes punktides nimetatud andmed on kajastatud vastavate algdokumentide alusel koostatud koonddokumendis.

Ettevõtted saavad registreerida end käibemaksukohustuslaseks ja teatud juhtudel muutub see lausa kohustuslikuks. Kohustuslik on kui maksustatav käive ületab kalendriaasta algusest 16 000 eurot. Järgneval aastal hakkab arvestus jällegi nullist, seega ei kumuleeru. (Käibemaksuseadus §-d 19 ja 20).

Tulenevalt käibemaksuseadusest (edaspidi KMS) on maksukohustuslane kohustatud teenuse osutamise või kauba võõrandamise korral arve väljastama seitsme tööpäeva jooksul ehk alates käibe tekkimise hetkest. Kauba ühendusesisese käibe korral või teenuse osutamisel teise liikmesriigi maksukohustuslasele, tuleb arve väljastada, kas kauba lähetamisel või kättesaadavaks tegemisel või teenuse osutamisel, kuid mitte hiljem kui järgneva kalendrikuu 15. kuupäevaks. (KMS §-id 11 ja 37)

KMS § 37 lõikes 7 sätestab, et käibemaksukohustuslastel tuleb arvele märkida:

- 1) arve järjekorranumber ja väljastamise kuupäev;
- 2) maksukohustuslase nimi, aadress, maksukohustuslasena registreerimise number;
- 3) kauba soetaja või teenuse saaja nimi ja aadress;
- 4) kauba soetaja või teenuse saaja maksukohustuslasena registreerimise number, kui tal on maksukohustus kauba soetamisel või teenuse saamisel;
- 5) kauba või teenuse nimetus või kirjeldus;
- 6) kauba kogus või teenuse maht;
- 7) kauba väljastamise või teenuse osutamise kuupäev kauba või teenuse eest osalise või täieliku makse laekumise kuupäev, kui see on kindlaksmääratav ja erinev arve väljastamise kuupäevast;
- 8) kauba või teenuse hind ilma käibemaksuta ning allahindluseta, kui see pole hinna sisse arvatud;
- 9) maksustatav summa käibemaksumäärade kaupa koos kohaldatavate käibemaksumääradega või maksuvaba käibe summa;

10) tasumisele kuuluv käibemaksusumma, välja arvatud seaduses sätestatud juhtudel. Käibemaksusumma märgitakse Eestis kindlasti eurodes.

Lisaks käesolevas paragrahvi lõikes toodud loetelule peab arvele märkima lõikes 8 lisatud alapunktid, kus arvele on kohustuslik lisada täiendavad viited KMSile, nõukogu direktiivile 2006/112/EÜ või seadusest tulenevatel juhtudel.

Lihtsustatud arve võib esitada, kui ilma käibemaksuta summa ei ületa 160 eurot. Tavaliselt kasutatakse taolist arvet reisijateveo teenuse osutamisel või parkimisautomaadis, automaattankla makseterminalis ja muude samalaadsete aparaatide väljatrükitava arve korral. Lihtsustatud arve puhul tuleb vähemasti märkida arvele: väljastamise kuupäev, maksukohustustlase nimi ja registreerimise number, kauba või teenuse kirjeldus, maksustatav summa ning tasumisele kuuluv käibemaksusumma. (KMS § 37)

Tulenevalt KMS § 37 lg 3 nõuetele vastavat arvet ei ole kohustuslik väljastada kauba võõrandamisel või teenuse osutamisel füüsilisele isikule isiklikuks otstarbeks, välja arvatud kaugmüügi, uue transpordivahendi võõrandamise ja ühendusevälise riigi füüsilisele isikule müüdava kauba ekspordina käsitamise korral. Arvet ei pea väljastama ka KMS § 16 lõikes 1, 2 või 21 sätestatud kauba võõrandamisel või teenuse osutamisel, kui vastavat käivet ei maksustata käibemaksuga. (KMS § 37 lg 3, § 16 lg 1,2)

Lisaks KMS-i on öeldud ka äriseadustikus (edaspidi ÄS), et ettevõtja äriistel dokumentidel ning tema kodulehel internetis peab olema ettevõtja ärinimi, äriregistri kood ja asukoht. Välismaal asuva äriühingu filiaali dokumentidel ja kodulehel peab kajastuma filiaali ärinimi, äriregistri kood ja asukoht. (ÄS § 15)

Teatavasti on praktika aluseks teooria, kuid vahel saab praktikast väga palju kasulikku informatsiooni. Arvetele tuleks samuti lisada teatud infot, mis on ajas välja kujunenud, kuid pole kohustuslik, aga on mõistlik kajastada, hoidmaks ära arusaamatusi (Teearu. 2014):

1. Makseinfo- arvelt peab olema võimalik välja lugeda üheselt ja arusaadavalt, kuidas on arve tasutud. Kas ettemaksega, makstakse ülekandega tulevikus või on tasutud kohapeal sularahas.
2. Maksetähtaeg- oluline kui arve tasutakse ülekandega.
3. Heaks tavaks on lisada ka kontaktandmed- lisatakse meiliaadress ja telefoninumber, et ostja või tema raamatupidaja saaks vajadusel kiirelt ühendust võtta.

Maksumaksjal on võimalik vajaduse korral viia parandused sisse algdokumentidesse. Paranduste tegemisel tuleks jälgida maksukorralduse seadust (edaspidi MKS), millest

tulenevalt maksuarvestuse dokumenti ei tohi muuta sellisel viisil, mis ei võimaldaks teha kindlaks esialgset sisu ega ka muudatuste tegemise aja kindlaksmääramist. (MKS §57)

Raamatupidamise algdokumente on kohustuslik säilitada seitse aastat alates selle majandusaasta lõpust, mil seda raamatupidamises kajastati. Samuti tuleb seitse aastat alles hoida teisi äridokumente, mis on vajalikud majandustehingute mõistetavaks kirjeldamiseks revideerimise käigus. Pikaajaliste kohustiste või õigustega seotud äridokumente tuleb säilitada samuti seitse aastat peale nende kehtivusaja möödumist. Juhul, kui muudetakse raamatupidamise sise-eeskirja tuleb selle algne variant hoida alles seitse aastat alates muutusest või asendamisest. Elektrooniliste raamatupidamisregistrite puhul on kohustus säilitada neid ka elektrooniliselt, seega andmete korduv lugemine peab olema tagatud kogu säilitusaja jooksul. (RPS § 12)

Käibemaksuseaduse § 36 lg 1 p 1 kohaselt on maksukohustuslane kohustatud säilitama kronoloogilised järjestuses tema poolt väljastatud arvete koopiad ning soetatud teenuste ja kaupade arved samuti seitsme aasta jooksul arve väljastamisest või saamise päevast alates. Tähtis on kindlasti säilitada informatsioon originaalsel kujul ehk muutmata. Kauba importimist tõendavad tollideklaratsioonid tuleb lisaks arvetele säilitada seitsme aasta jooksul. (KMS § 36)

Dokumentide seitsme aastase säilitamise kohustust kinnitab maksukorralduse seaduse § 58. Juhul, kui seadus ei sätesta teistsugust tähtaega, on maksukohustuslane kohustatud säilitama tehingute ja väljamaksetega seotud ning kõiki muid maksustamise seisukohast olulisi dokumente vähemalt seitme aasta jooksul dokumendi koostamise või saamise, toimiku või dokumentide kogumiku puhul viimase sissekande tegemisele järgneva aasta 1. jaanuarist arvates. (MKS § 58)

Müügiarveid on erinevaid ja üks neist on tax-free. Tax-free on käibemaksutagastusega müük väljaspoolt Euroopa Liitu elavatele füüsilistele isikutele st välituristidele. Taolist tüüpi müüki pakkudes kaasnevad lisanõuded. Müügikoht peab olema varustatud tax-free märgisega ehk käibemaksutagastusega müüki tähistava märgisega. Lisaks peab müügikoht andma kliendile trükitud info kõigi vajalike juhistega, mis sisaldavad müügi tingimusi ja infot käibemaksu tagastamise kohta. Tax-free müügi kviitung peab endas hõlmama nii tavapäraseid arve komponente, kuid lisaks järgnevaid andmeid: märke „käibemaksutagastusega müügi kviitung“, müüki tõendava dokumendi numbrit, ostja nime ja elukohta aadressi, ostja elukohta tõendava dokumendi numbrit ja selle dokumendi väljastanud riiki, müüja poolt kinnipeetavat

tasu käibemaksu tagastamise teenuse eest, tagastatavat käibemaksusummat ning käibemaksu tagastamise viisi ja/või ostja pangakonto numbrit, kuhu hiljem käibemaks tagastatakse. Sellise müügi kviitungil peab olema koht kinnituse jaoks tollile, mis on tähistatud märkega „täidab toll“. (Ühendusvälise riigi füüsilisele isikule võõrandatava kauba ekspordina käsitlemise kord § 3-4)

Self-billingu puhul võib arvet väljastada kauba soetaja või teenuse saaja ise, kuid müüja peab seda aktsepteerima, kuna tähtajalise väljastuse tagab müüja. Self-billingu toimumiseks peavad müüja ja ostja varasemalt sõlmima kirjaliku kokuleppe, kus on kirjeldatud, millisel moel kauba müüja või teenuse osutaja arvet aktsepteerib. (KMS § 37 lg 5)

Self-billingu arve aktsepteerimiseks kasutatakse näiteks allkirjastamist, kuigi see pole kohustuslik arve rekvisiit. Ettevõtte võivad kokku leppida kindla ajalise perioodi, mille jooksul on müüjal võimalus arve sisu vaidlustada, kui aga teatud perioodi jooksul ei vaidlustata, siis loetakse arve automaatselt aktsepteerituks. Self-billing on kasulik, kui müüjal puudub tehingut tehes arve koostamiseks vajalik informatsioon. Näiteks põllumees müüb vilja tööstusettevõttele, kes kaalub ja hindab kvaliteeti, mistõttu hind kujuneb välja ostja poolt ja mõistlik on arve esitada nende endi poolt. (Arve väljastamine...2015)

Kreeditarve terminid ei ole ükski õigusakt veel lahti seletanud ega defineerinud. Praktikas on kreditarve negatiivse märgiga arve, mille puhul arvestatakse maha teatud summa, mille puhul teatatakse probleemsest kaubast, tagastatakse osa müüdud kaubast või tagastatakse müüdud kaup täielikult. Kindlasti ei tohiks unustada muuta käibedeklaratsiooni, mil tehing toimus. Kui maksukohustuslane tühistab arve peale käibedeklaratsiooni esitamist, peavad müüja ja ostja viima sisse muudatused maksustamisperioodi kohta esitatud käibedeklaratsioonis. Dokumenti ehk kreditarvet võib esitada, kui sellega muudetakse algset arvet, millel on kontreetne viide algele arvele, sellisel juhul võib seda käsitleda arvena. (KMS § 29 lg 7, § 37 lg 5)

Boonusarved on kaudselt ühenduses kreditarvetega, kuid antud arve põhiline eesmärk on pakkuda teatavat boonust või allahindlust suurelt ostult. Tihti kasutatakse boonusarveid tegemaks reklaamikampaaniaid, mis sisaldavad väikseid kingitusi või tarbijamänge ehk on osaks ettevõtte turundusstrateegiast. (Zernask 2008, 67)

Käibe maksustavat väärtust ei saa muuta, kui aasta lõpus tehakse kauba või teenuse saaja poolt boonusarve, mis kajastab boonust. Boonuse juurde ei tohiks lisada käibemaksu, sest arve saajal tekiks probleem sisendkäibemaksu mahaarvamiseega. Sisendkäibemaksu maha

arvates peab olema arvel üheselt arusaadav, millist kaupa või teenust on ostetud. Paraku ei saa boonuservetega muuta käibemaksuarvestust ja neid tuleks käsitleda vaid raamatupidamisdokumentidena. (Maksustatav väärtus, 2016)

Kokkuvõtvalt seadusest tulenevaid nõudeid kirjeldab järgnev tabel.

Tabel 1. Seadustest tulenevad nõuded arvetele.

Seadus	arve number	arve kuupäev	müüja nimi	müüja aadress	müüja äriregistri kood	müüja MKKR	ostja nimi	ostja aadress	ostja MKKR	kauba müügi/teenuse osutamise kp	tehingu sisu	hind	kogus	summa km-ta	km määr	km summa	tasutud smma
Raamatupidamise seadus	✓	✓	✓	✓			✓	✓			✓	✓	✓				
Käibemaksuseadus	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓ ¹	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
Tarbijakaitse-seadus			✓	✓						✓	✓						✓
Äriseadustik			✓	✓	✓		✓	✓									

¹ Juhul, kui ostjal käibemaksukohustus kauba/teenuse saamisel

Allikas: Autori koostatud

Nõuded arve rekvisiitidele tulenevad eelkõige raamatupidamise- ja käibemaksuseadusest, kus mõlemal juhul tuleb märkida arve number, kuupäev, müüja ja ostja nimi, aadress, tehingu sisu, kogus ning hind. Käibemaksuseadus nõuab lisaks käibemaksukohustuslaste registri numbrit, summat käibemaksuta, käibemaksu määra, käibemaksu summat ja kauba müügi või teenuse osutamise kuupäeva. Tarbijakaitseadus ja äriseadustik sätestavad põhiliselt lisanõuded. Kuigi arve väljastamisega võivad teenuse/kauba müüjale tekkida täiendavad kulud, siis tarbijakaitseadus ei luba eraldi arve väljastamise eest ostjalt tasu küsida, lisaks sätestab kohustuse kinnitada tehingu toimumist e-arvetega arveldades. ÄS sätestab kohustuse lisada arvele lisaks äriregistri koodi.

Täpsemalt reguleeritakse tarbijakaitseadusega (edaspidi TKS) tarbijale kauba või teenuse müümist, mis laieneb ka füüsilisele isikule, kes tegutseb eesmärgil, mis pole seotud tema majandus- või kutsetegevusega. (TKS § 2)

Tarbijakaitseaduse § 4 lg 4 näeb ette, et kauba müümise või teenuse osutamise eest kohesel tasumisel esitab kaupleja tarbijale kirjalikus või tarbija nõusolekul kirjalikku

taasesitamist võimaldavas vormis kauba müümist või teenuse osutamist tõendava dokumendi, milles sisaldub vähemalt:

- kaupleja nimi või ärinimi ja tegevuskoha aadress;
- kauba müügi või teenuse osutamise kuupäev;
- iga kauba või teenuse nimetus ja hind ning tasutud summa.

Kui tarbija tasutud summa on väiksem, kui 20 eurot, antakse eelnimetatud dokument vaid tarbija nõudmisel. Lõige 6 sätestab, mil kaupleja ei täida oma kohustust täielikult peale tarbijaga lepingu sõlmimist või kui tarbija võib oma kohustuse täita hiljem, peab kaupleja esitama tarbijale arve, mis sisaldab kohustuse suurust ja maksetähtaega, kui muus seaduses ei ole sätestatud teisiti. Kaupleja võib arve jätke esitamata lõikes 6 nimetatud viisil vaid juhul, kui kaupleja kinnitab, et arve on kättesaadav tema elektroonilises klienditeeninduskeskkonnas, internetipanga või muu sellise keskkonna või andmekandjakaudu, kui tarbija on eelnevalt sellega nõustunud. Vaidluse korral tõestab kaupleja tarbijalt nõusoleku saamist. (TKS § 4, lg 5-7)

Igal tarbijal on lisaks õigustele ka kohustused. Tootega tuleb alati tutvuda enne selle kasutama hakkamist, lugeda läbi kasutusjuhend ja panna tähele hooldustingmärke, et kaupa kasutada sihipäraselt ning seda mitte rikkuda oskamatusel. Mil tarbija kasutab toodet hooletusest ega järgi juhiseid ja toode seetõttu rikneb, siis ei vastuta selle eest müüja ning defektide tasuta kõrvaldamise võimalus puudub. (Tarbija õigused ja kohustused)

1.3. Nõuetele vastava arve olulisusest sisendkäibemaksu mahaarvamisel

Sisendkäibemaksu arvestatakse maha teiselt maksukohustuslaselt kauba soetamise või teenuse osutamise korral eeldusel, et arve on esitatud eelnevalt mainitud nõuetekohaselt. Arve ei ole teiste tõendite olemasolul mahaarvamiseks nõutav tingimusel, kui toimub kauba ühendussisene soetamine, kokkupandava või paigaldatava kauba soetamine, kolmnurktehing tingimustel kauba soetamine ja ettevõtlusega tegelevalt välisriigi isikult kauba muu soetamine ning kus tuleb soetajal arvestada pöördkäibemaksu. Samuti pole arve nõutav saades teenust välisriigi ettevõtlusega tegelevalt isikult, millelt maksukohustuslane peab arvestama käibemaksu. Impordi käigus arvestatakse sisendkäibemaks maha tollideklaratsiooni alusel. Juhul, kui kaup imporditakse ühendusvälisest riigist, arvestatakse sisendkäibemaks maha

ettevõtlusega tegelevalt ühendusvälise riigi isikult saadud arve ja tollideklaratsiooni vormi alusel. Impordi korral arvatakse sisendkäibemaks maha maksustamisperioodil, mil toll on kauba vabastanud. Küll aga kauba soetamisel või teenuse saamisel arvatakse sisendkäibemaks maha maksustamisperioodil, mil kauba võõrandajal või teenuse pakkujal tekkis käive. Kui maksustamisperioodi käibedeklaratsiooni esitamise ajaks pole nõuetekohast arvet saadud, arvutatakse sisendkäibemaks maha sel maksustamisperioodil, kui arve saadakse. (KMS § 31)

Järgnevalt toob autor välja olulisemad Riigikohtu seisukohad aastatest 2006-2016, mis kirjeldavad nõudeid arvetele. Kohtupraktika on selgitanud arvetele esitatavaid nõudeid ja viidanud muudele dokumentidele, mis kinnitaksid tehingu toimumist. Tehingu taasesitamiseks ja tõestamiseks tulenevalt kohtupraktikast ei piisa vaid arvest, vaid tihti tuleb esitada teisi lisadokumente. Maksustamise seisukohalt on oluline, et arvel kirjeldatud tehing oleks reaalselt toimunud ning lisaks arvele võimalik esitada muid dokumente ja tõendeid tehingu toimumise kohta.

Käibemaksukohustuse puhul on tähtis tehingu teise poole tuvastamine, sest ainult käibemaksukohustuslasest müüjal on õigus lisada arvel kauba hinnale käibemaks. Äriühing peab lisaks veenuduma, et arvel märgitud müüja oleks kauba tegelik müüja. Ostja tasub käibemaksu summa koos kauba hinnaga otse müüjale, seega müüja on käibemaksu riigile tasudes justkui vahendaja rollis. Käibemaksu ei tule tasuda kõikidele müüjatele, vaid ainult käibemaksukohustuslasele. (Kohtuotsus 3-3-1-65-14, 2015)

Riigikohus on ka varasemalt leidnud, et ostja peab kontrollima, kas müüja on käibemaksukohustuslane. Seda saab kontrollida arvelt, kas sinna on märgitud käibemaksukohustuslase kood ja käibemaksusumma ning kas arvel märgitud käibemaksukohustuslane on registreeritud vastavas registris. Mil tehingu poolte vahel esineb pettusele viitav seos võib olla sisendkäibemaksu mahaarvamine või tagastamise taotlemine olla alusetu. Sisendkäibemaksu mahaarvamise õiguse kasutamisel saavad vaidlused sagedasti alguse sellest, kas teenus või kaup on omistatud arvel olevalt isikult, sest õigus sisendkäibemaksu mahaarvamiseks peab teenus või kaup olema maksukohustuslasega seotud ning esitatud nõuetekohane arve.

Riigikohus on selgitanud, et kui ostjal puudub nõuetele vastav algdokument, mis tõestab teenuse eest tasumist, siis maksustatakse väljamakse, sõltumata kas teenus on vajalik ettevõtluseks või mitte. Tulenevalt RPS § 7 lg 1 ja KMS § 37 lg 7 tuleb nõuetele vastavale

algdokumendile märkida tehingu majanduslik sisu, mille põhjal on võimalik kontrollida sõltuvust ettevõtlusega. (Kohtuotsus 3-3-1-46-11, 2012)

Riigikohus on märkinud, et tehingu sisu peab olema mõistetav lisaks tehingupooltele ka kolmadatele isikutele. Välja on toodud, et teenust osutades on vajalik põhjalikum dokumenteerimine võrreldes kauba ostuga, sest teenuste saamist on tagantjäreli raskem kontrollida. Teenust ostuades tuleks arvele kindlasti välja tuua teenuse nimetus või kirjeldus, maht ja osutamise kuupäev. Sisendkäibemaksu mahaarvamise seoses on kolleegium varasemalt selgitanud, et olukorras, kus algdokumentidest ei selgu, millise konkreetse teenuse eest on arve esitatud, on põhjendatud asuda maksustamisel seisukohale, et maksukohustuslane pole antud teenust saanud. (Kohtuotsus 3-3-1-57-13, 2013)

Igale arvele tuleks märkida viide dokumendile, kus on toodud teenuse piisavalt üksikasjalik kirjeldus ja arvandmed. Riigikohus on märkinud, et kui arvel on viide lepingule, mille alusel teenust osutati, siis ei ole lepingu puudumisel tehingu majanduslik sisu tuvastatav ja arve tuleb lugeda mittenõuetekohaseks algdokumendiks ning tulumaksuseaduse § 51 lõige 2 punkti 3 kohaselt tuleb sellise arve alusel tehtud väljamaksetelt tasuda tulumaksu. Näiliku tehingu puhul on müüjal õigus tühistada arve, mille tulemusel tekib tal arvel näidatud käibemaksu osas riigi vastu tagastusnõue. (Kohtuotsus 3-3-1-46-11, 2012)

Lahendis 3-3-1-76-14 on toodud, et teenuse kirjeldus on piisavalt üksikasjalik, kui sellega tagatakse teenuse identifitseerimise võimalus ja teenuse saamise kontrollitavus. Konkreetse teenusena ei kajastata arvele märgitud sisu „transporditeenused“ ja „taastamistööd“ vaid tegemist on umbmäärase teenuse liigiga, mis pole aktsepteeritav. Transpordi teenuse paremaks identifitseerimiseks tuleks selgituseks lisada andmed veose, veoki, lähte-ja sihtkoha ning veo toimumise kuupäev. (Kohtuotsus 3-3-1-76-14, 2015)

Riigikohtu halduskolleegiumi kohtuasjas number 3-3-1-81-12, kontrolliti sisendkäibemaksu mahaarvamist. Antud kohtuasjas soetas maksukohustuslane, teiselt maksukohustuslaselt vanametalli ja transporditeenust. Kui arvele on teenusena märgitud „vastavalt kokkuleppele – transportteenused septembris 2009“, ühikuna „töö“ ja kogusena „1“ ning viidatud kokkulepet pole maksuhaldurile ette näidata, millest selguks, millise konkreetse teenuse eest arve on esitatud, siis on maksustamisel põhjendatud asuda seisukohale, et vaidlusalust teenust pole saadud. Seega arvetel näidatud käibemaks ei kuulu mahaarvamisele ning väljamaksed kuuluvad jällegi maksustamisele tulumaksuga. (Kohtuotsus nr. 3-3-1-81-12, 2013)

Sisendkäibemaksu mahaarvamisega seotud vead seisnevad olukorras, kus algdokumentidel on ebapiisavad kirjeldused, mis äratavad kahtlust, kas teenust üldsegi osutati, sest sisendkäibemaksu tagastamine ei pruugi olla õigustatud, kuna arve on esitatud ebakorrektselt. Kui kaupa ei saadudki, tuleb vastav väljamakse reeglina tulumaksustada ja ostjal puudub õigus sisendkäibemaksu mahaarvamiseks. Riigikohus otsustas samuti, et sisendkäibemaksu mahaarvamise õigus ettevõttel puudub, sest pole väljastatud korrektset nõuetekohast arvet, isegi kui vaidlusalune oleks teenust saanud. (Ibid.)

Riigikohus on märkinud ka lahendites numbritega 3-3-1-23-12 ja 3-3-1-46-11, et fiktiivseid tehinguid pole võimalik selgitusteta, põhjendusteta ja täpsustusteta nimetada näilisteks lähtudes maksukorralduse seadusest (MKS) § 83 lg 4 mõttest. Kindlasti tuleks eristada olukorda, mil maksukohustuslane korraldab enda maksude tasumise ja arvestuse õigusevastaselt sellest, kus müüja ettevõtluses reaalselt ei osale. Riigikohtu väljakujunenud tõekspidamiselt ei pea heauskne ostja vastutama müüja tegevuse seadusekuulekusest. Küll aga antud juhtum on ebamäärasuse tõttu asjasse puutumatu seisukoht, et müüjal polnud võimalik kaupa ostjale üle anda, sest kauba omistamine müüja poolt pole kontrollitav või ei saanud tal sellist kaupa olla. Ei saa välistada ka müüja kauba reaalselt puudumist ainuüksi sellepärast, et tal ei saanud seda õiguspäraselt olla. (Ibid.)

Arvetel puuduvaid rekvisiite on käsitletud Riigikohtu 3-3-1-63-06 lahendis, kus on selgitatud vajadust märkida arvele ostja nimi ja aadress. See on vajalik, et vältida mitme isku poolt ühe ja sama arve kasutamist sisendkäibemaksu mahaarvamiseks, sest sisendkäibemaksu saab maha arvata vaid kauba tegelik ostja. Seetõttu kaotab sisendkäibemaksu mahaarvamise õiguse fiktiivne ostja, kuid antud lahendis toodi välja, et sellises olukorras ei ole tehingu osapooled kohustatud esitama arveid parandatud andmetega, vaid kohtuotsusega on juba tuvastatud tegeliku ostja õigus antud arve alusel sisendkäibemaksu mahaarvamiseks. (Kohtuotsus nr. 3-3-1-63-06, 2006)

Halduskollegium on kohtulahendis 3-3-1-59-15 võtnud seisukoha, et kui notariaalselt tõestatud lepingu alusel on näidatud kauba hind koos käibemaksuga ja käibemaksu summa, kuid puudub käibemaksumäär, siis asjaolude tõestamise võimalusel on võimalik majandustehingut käibemaksu arvestuses arvesse võtta. Eelnevalt mainitud kahte summat teades on võimalik välja arvutada käibemaksuta hind, kohaldatud käibemaksumäär ja veenduda kohaldatud käibemaksumäära õigsuses. Samas lahendis on selgitatud, et käibemaksu mahaarvamiseks võib olla teistsugust nime kandev dokument kui arve, kuid see

dokument peab vastama käibemaksuseaduse § 37 lg 7 nõuetele. Kohustuslike rekvisiitide jagunemine mitme dokumendi vahel on lubatud, kuid igal dokumendil peab selle kohta olema selge ja arusaav viide. (Kohtuotsus nr. 3-3-1-59-15, 2016)

Eestis võetakse vastu kohtuotsused Eesti Vabariigi nimel ja nii toimub igas Euroopa riigis. Mõne kohtulahendi puhul ei jõuata selgusele kohalikul tasemel, siis pööratakse Euroopa Liidu Kohtusse.

Euroopa Liidu (edaspidi EL) Kohus tegeleb õiguse tõlgendamisega, et tagada kõigile liikmesriikide isikutele võrdne kohtlemine, lisaks tegeleb rikkumismenetlustega, tühistab ELi õigusakte ja hoolitseb tegutsemise tagamisega ning kahju hüvitamise hagidega.

1.5. Muudatused algdokumendi nõuetes

Rahandusministeerium on välja töötanud regulatsioonid, millega hakatakse soodustama paberivaba raamatupidamist. Muutuva raamatupidamise ja tarbijakaitseadusega sätestatakse kaasaegsemad nõuded algdokumentidele, mis puudutavad kõiki raamatupidamiskohustuslasi. (Nõuded algdokumendile on muutumas, 2015)

Eelnõuga muudetakse algdokumendi senist käsitlust, mille kohaselt on algdokument edaspidi üldjuhul masinloetav. Juhul, kui raamatupidamiskohustuslasel puudub masinloetava dokumendi käitlemise võimalus või selle loomine võtab liialt palju ressursi, siis võidakse endiselt kasutada taasesitamiseks kirjaliku vormi, näiteks paber kandjat või PDF-vormi. (Ibid.)

Praegu veel kehtival seadusel on algdokumendil kaheksa kohustuslikku sisunõuet, kuid eelnõu kohaselt vähendatakse neid kolmeni. Nendeks jäävad tehingu arvnäitajad, majanduslik sisu ja majandustehingu aeg - sisunõuete muutmine ei vähenda aga algdokumendi tõendusväärtust. Lisatakse veel algdokumendi sisule üldine nõue, mille kohaselt peab sisu olema piisav selleks, et tõendada tehtud majandustehingu tõepärasust ja toimumist. (Ibid.)

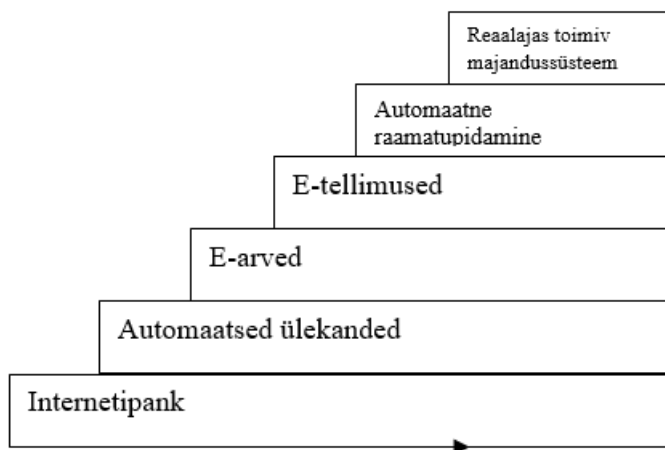
Lisaks muudetakse arvete allkirjastamisnõudeid, mille asemele kehtestatakse tehingu toimumise kinnituse nõue, millega raamatupidamiskohustuslane on kohustatud tegema kinnitusmärkmel, mis kinnitab tehingu toimumist ja tõepärasust. Kinnitusmärkmel peab olema vähemalt kinnitaja nimi, allkiri ja nõusoleku andmise kuupäev. Märkmel andmisel ei pea andma allkirja, kui kinnitaja on selle teinud elektrooniliselt, ning andjat ja aega on võimalik hiljem tõestada. (Ibid.)

Ettevõtetal tekib kohustus arveldada avaliku sektoriga läbi masinloetavate arvete ehk e-arvetega. Teenuse osutamisel või kauba võõrandamisel riigiraamatupidamiskohustuslasele, avalik-õiguslikule juriidilisele isikule või kohaliku omavalitsuse üksusele peab see vastama masinloetava algdokumendi juhendile. (Ibid.)

E-arvete teabepäevi on läbi viidud 2015. aastal peaaegu kõikides maakondades. Raamatupidamiskohustuslastele võimaldatakse 2017-2018 aastal koostada e-arveldajas e-arveid ja saata avalikule sektorile tasuta. Alates 1. jaanuarist 2017 peab raamatupidamiskohustuslane esitama avalikule sektorile üksnes e-arveid. (Ibid.)

1.6. Reaalajas toimiv majandussüsteem

Reaalajas toimiv majandussüsteem toimib ilma viivitusteta ja info liigub osapoolte vahel koheselt. Internet on muutnud tegutsemise ja asjaajamise tunduvalt kiiremaks, kuid realselt on tegevusi võimalik automatiseerida veelgi. Tulevikus tuleks mehaaniline töö jätta arvutitele ning analüüsi nõudev töö vaid inimestele.

Joonis 1. Reaalajas toimiv majandussüsteem.

Allikas: (Penttinen 2008, 7)

Jooniselt 1 on näha, et ühiskond liigub aina reaalajas toimiva majandussüsteemi poole. Internetipank on kasutuses juba suhteliselt pikalt, saab sooritada ka püsikorraldusega makseid ja Euroopas on levimas aina kiiremini e-arveldamine. Loomulikult toimivad need juba praegu,

kuid arendatakse veelgi e-tellimusi ja automaatset raamatupidamist, sest täielikult pole neid suudetud veel toimima saada aga ilmselt on see vaid aja küsimus. Tulevikus võiks oodata veel lisaks elektroonilisele raamatupidamisele kõikjal Euroopas automaatset maksuametit ja auditi programme (Penttinen 2008,6/7)

1.7. E-arved ja nende levik

Arveid vahetavad omavahel ostja ja müüja ehk ostjale esitatakse arve, kui on saadud teatavat teenust või kaupa. Paraku tekivad arvete esitamisel tihti vead, mis tulenevad inimlikest eksimustest või tähelepanematusesest.

Elektrooniline arve luuakse, edastatakse ja säilitatakse elektroonilises keskkonnas, mis hoiab kokku töömahtu ehk aega, raha ja on loodussõbralikum, sest teatavasti tehakse paberit puidust, kuid puud on osa ökosüsteemist. E-arvete põhiline eesmärk on hoida kokku kulutusi ja ennetada vigu, mis võivad arvete sisestamisel tekkida. (E-arved, 2016)

Elektroonilise andmevahetuse (EDI) tulemusel liiguvad andmed ühest majandustarkvarast teise struktureeritud kujul XML (Extensible Markup Language) formaadis või struktureerituna veebivormidel internetis. Paraku tõmmatakse teadmatusest veel võrdlusmärki PDF arve ja e-arve vahele, mis loomulikult on väär. Siinkohal oleks paslik kirjeldada ajaloolist ja infotehnoloogilist arvete arengut:

- 1) arvete saatmine posti teel või anti paber käest kätte,
- 2) e-posti teel manusena (tavapäraselt PDF formaadis)
- 3) süsteemide poolt vahendatavad arved.

Seega tavaliseks arveks loetakse paberarveid, mis skaneeritakse, saadetakse faksina või struktureerimata arved saadetuna internetis PDF või Wordi formaadis. (What is...2015)

Autor toob välja järgneva võrdlustabeli, mis eristab õiget e-arvet tavapärasest internetis saadetavast PDF formaadist, kus mainitakse eeliseid ja vajadust kasutada e-arveid, eriti suurtes ettevõtetes.

Tabel 2. E-arve ja PDF-arve võrdlus.

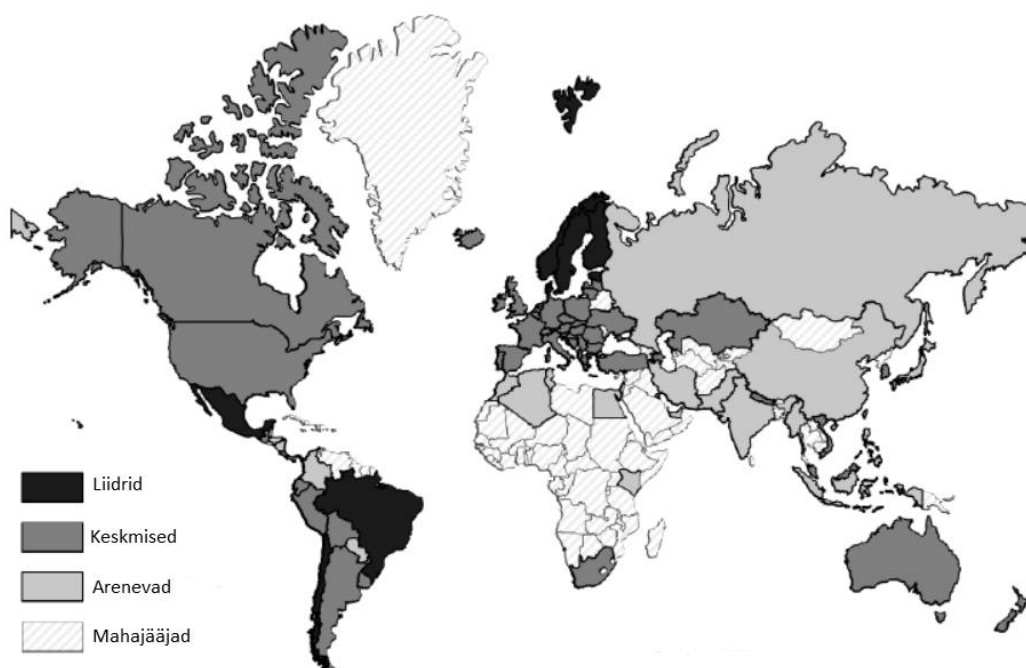
	E-arve	PDF-arve
Protsess	Automaatne	Manuaalne
Kirjeldus	Elektrooniline dokument. Luuakse, edastatakse, võetakse vastu ja säilitatakse elektrooniliselt.	Paberarve arvutiekraanil. Vajab arve saatja ehk ettevõtte A poolt täiendavaid tegevusi, et arve jõuaks ettevõtte B postkasti ning ettevõtte B poolt mitmeid tegevusi, et see saaks sisestatud programmi ja/või panka maksekorraldusena saadetud
Arve saatmine	1) Ettevõtte A koostab arve, mis kinnitamisel läheb ettevõtte B poole teele. Ettevõtte saab teate, kui arvet ei õnnestunud ettevõttele B edastada.	1) Ettevõtte A teeb tarkvaraprogrammist arve, mille ta salvestab pdf-formaati. 2) Ettevõtte A avab postkasti, kus koostatakse uus kiri, sisestatakse e-posti aadress ja pannakse arve e-kirja vahendusel ettevõtte B poole teele.
Arve vastuvõtmine	Arve jõuab elektrooniliselt ettevõtte B äritarkvarasse ja/või maksekorralduste hulka panga keskkonnas. Arve on saabumise hetkest juba ka arhiveeritud. Sisestamisel tekkivad vead on välistatud ning ajakulu puudub.	1) Ettevõtte B avab oma e-kirja manusest pdf-formaadis arve. 2) Ettevõtte B sisestab/ kopeerib arve andmed ükshaaval äritarkvarasse/ panga e-keskkonda (arve saatja, reg nr, IBAN, summa, KM, arve number jne) 3) Ettevõtte trükib arve arhiveerimiseks välja või arhiveerib saadud pdf-arve elektrooniliselt. Käsitsi sisestamisel tekkivate vigade tõenäosus ja sistamise ajakulu on suur.

Allikas: (Schilf, 2015)

Tabelist järeldub, et e-arve on automaatne ning elektrooniline dokument, mis luuakse, saadetakse edasi, võetakse vastu ja arhiveeritakse elektroonilises keskkonnas. Seevastu pdf-arve on tegelikult manuaalne paberarve arvutiekraanil, mille saatmisel peab ettevõtte A tegema täiendavaid tegevusi, et arve jõuaks ettevõtte B valdusesse ning hiljem peab ettevõtte B sellega edasisi toiminguid tegema, et see saaks korrektselt raamatupidamise programmi sisestatud või maksekorraldusena pankas saadetud. Arve saatmine on e-arve puhul väga lihtne- ettevõtte A

koostab arve ning kinnitades läheb see ettevõttele B. Juhul, kui arvet ei õnnestunud saata saab ettevõtte A selle kohta teate. Pdf- arve puhul on vaja teha kaks sammu- nimelt kõigepealt teeb ettevõtte A tarkvaraprogrammis arve ja salvestab selle pdf-i, seejärel tuleb ettevõttele A minna e-postkasti, kus koostatakse kiri, sinna lisatakse arve ja sisestatakse e-posti aadress, mille tulemusel läheb arve ettevõtte B poole teele. Arve vastuvõtmise puhul on e-arvega samuti tööd vähem, ajakulu praktiliselt puudub ja tekkivad vead on peaaegu välistatud, sest arve jõuab elektrooniliselt ettevõtte B panga keskkonda maksekorralduste juurde ja/või äritarkvarasse. Arve on saabudes kohe ka arhiveeritud. Teisalt käsitsi sisestavate arvete puhul on ajakulu suur ja vigade tekkimise tõenäosus üsna suur, sest tuleb läbida kolm etappi. Algselt avab B ettevõtte pdf formaadis arve oma e-postkastis, misjärel sisestab arve andmed äritarkvarasse või e-keskkonda ning lõpuks prindib arve arhiveerimiseks välja või arhiveerib pdf arve elektroonilises keskkonnas.

E-arved on hakanud maailmas laialdasemalt levima veidi enam, kui viimase kümnendi jooksul ning seda protsessi kiirendab üleminek e-arveldusele riigiasutustega kogu Euroopas.

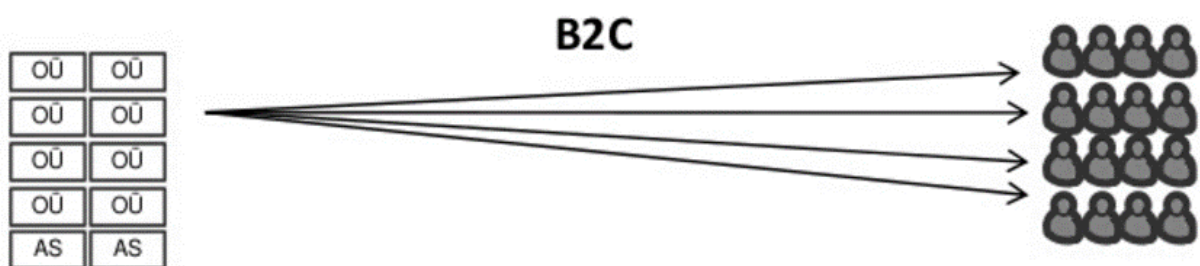
Joonis 2. E-arved maailmas.

Allikas: (Koch 2015, 22)

Joonisel toodud terminid mahajääjad ei tähenda, et antud riikides e-arvetega kokkupuude puuduks, vaid nad on alles väga alguses arengu järgus. Arenevates puudub veel kindel seadusandlus ja e-arvete leviku maht on kasin, kuid süsteeme on juba edasi arendatud. Keskmistes riikides on e-arved jõudsalt arenevad ja peagi on paljud järgi jõudmas liidritele. Antud lõputöös võrdles autor Eestit Soomega, sest mõlemad on liidrite hulgas, kuid samas on e-arvete mahud veel protsentuaalselt erinevad. (Koch 2015, 22)

Euroopa tervikuna peaks lähiaastatel tõusma maailmas liidrite hulka, sest vastu on võetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2014/55/EL. Direktiiv sätestab: „liikmesriigid võtavad vastu ja avaldavad käesoleva direktiivi täitmiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid ning kohaldavad neid 27. novembriks 2018.“ (Direktiiv 2014/55/EU, artikkel 11 lg 1)

Eesti läks euro tulekuga üle otsekorralduse süsteemilt püsimate süsteemile ja püsimate süsteemi aluseks on e-arve. Kõik inimesed, kes soovivad maksta arveid automaatselt, tellivad endale e-arveid. Erakliendid võiksid põhimõtteliselt nõuda arveldust e-arvetega enda teenusepakkujalt, sest see on kõige operatiivsem ja kulutab vähe aega, sest arve jõuab müüja süsteemist otse pank. Tuleb tõdeda, et e-arve on väga turvaline, kuna ei toimu arve saatmist postkasti ning sealt ei lähe see kaduma. Loomulikult on võimalik pangast vaadata ka arve PDF ehk pildi versiooni. B2C (Business to Consumer) on arvete liikumise süsteem, kus arved saadetakse ettevõtetelt klientidele ehk eratarbijatele. Alljärgnev joonis näitab arve liikumist ettevõttelt eraisikule.

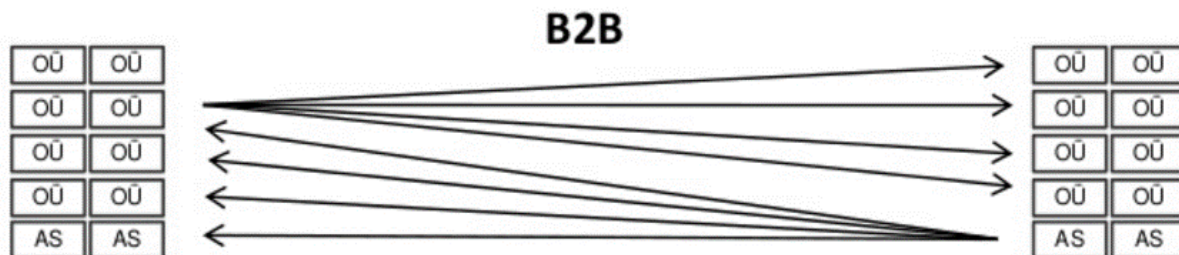
Joonis 3. Arvete saatmine B2C (Business to Consumer).

Allikas: (Tammeraja 2015)

Illustreeriva näitena võiks kasutada näiteks lasteaia arveid. Kui lasteaed on liitunud mõne teenusepakkujaga, siis saadab lasteaed arve operaatorile, kes liigutab arve edasi

vastavalt kliendi nõudmistele näiteks pank, kus on võimalik arve tasuda. Mil ühiskond süsteemi vastu võtaks, võiks manuaalne arvete sisestamise viis kaduda minevikku.

Ühed suuremad arvete saatjaid on ettevõtted omavahel ning nende puhul kasutatakse terminit B2B (Business to Business). Joonisel 4 on kujutatud arvete liikumist ühelt ettevõttelt teisele ja vastupidi.

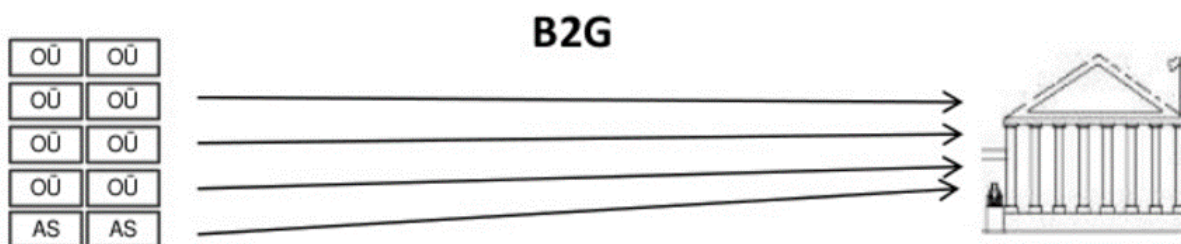

Joonis 4. Arvete saatmine B2B (Business to Business).

Allikas: (Ibid)

Mudel lihtsustaks eelkõige ettevõtjate tööd, kelle raamatupidajate töö muutub oluliselt efektiivsemaks, kui arved jõuavad otse raamatupidamissüsteemi ja kaob ära vajadus sisestada neid manuaalselt.

Avalikule sektorile saadetavaid arveid kutsutakse B2G (Business to Government) ehk e-arve liigub ettevõtetest avalikku sektorisse, mis muudab ka avaliku sektori töö oluliselt efektiivsemaks.

Joonis 5. Arvete saatmine B2G (Business to Government).

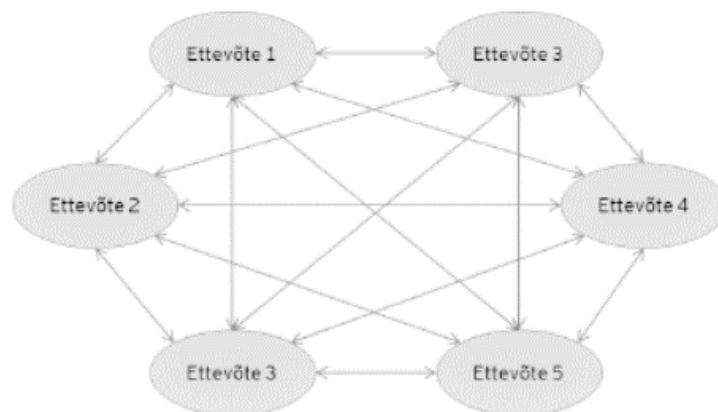
Allikas: (Ibid)

Euroopas annavad põhilise tõuke e-arvete kasutusele võtmiseks hoopis riigiasutused, kes hakkavad vastu võtma vaid elektroonilisi dokumente.

1.8. E-arvete saatmise- ja vastuvõtmise võimalused

E-arvete saatmiseks ja vastuvõtmiseks kasutatakse tavaliselt, kas otsekontakti enda partneritega või ostetakse mingi keskooperaatori teenust. Erinevate operaatorite teenuseid käsitleb autor edaspidi töös, kuid eelnevalt tuleks kirjeldada süsteeme, kuidas e-arved liiguvad.

Kõige otsesem kontakt enda partneriga on luua ühine privaatne kanal, mille vahendusel ettevõtted teineteisele elektroonilisi dokumente edastada saaksid.

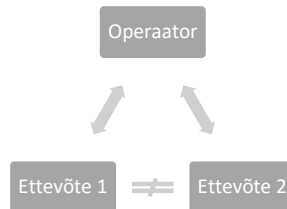
Joonis 6. Ettevõtetevaheline andmeedastus mööda privaatseid kanaleid.

Allikas: (Masinloetavatele...2014, 27)

Kokku tuleks leppida liikumisviisis, vormingus, dokumendi tüübis ning vahetamise kanalis. Kahepoolne mudel toimib vastastikusel kokkuleppel ning muudatuste tegemisel tuleb arvestada partneriga. Sellist andmevahetust kasutada on tegelikult ebaotstarbekas, eriti kui on palju erinevaid partnereid ja äri toimib lisaks välisriikides.

Kolmnurga mudeli puhul kasutavad e-arve saatja ja saaja samat teenusepakkujat andmete saatmiseks ja vastuvõtmiseks. Sellise mudeli puhul liigub Ettevõtte 1 poolt nõue

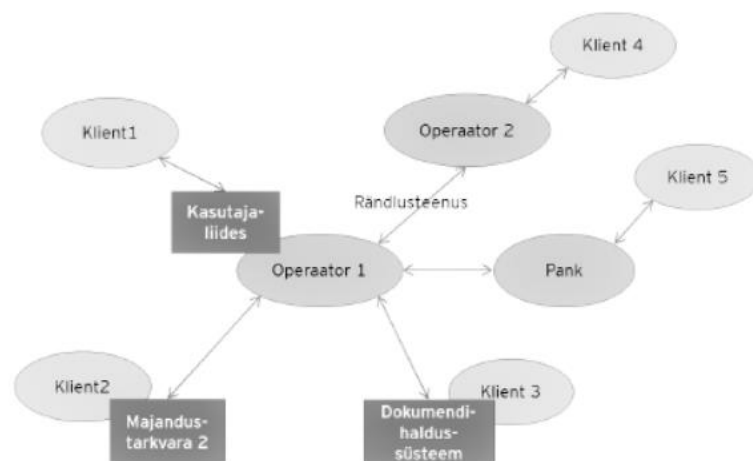
operaatorile, kes saadab arve Ettevõtte 2 tasumata arvete kontole ehk võlad tarnijatele. Kuna andmete edastamine käib läbi operaatori, ei pea ettevõtted enda infotehnoloogilisi süsteeme teineteise järgi seadistama, vaid selle töö teeb ära operaator, kes konverteerib arve kliendi jaoks vastavasse formaati.

Joonis 7. Kolmnurga mudel.

Allikas: (Autori koostatud)

Nelinurga mudelina kasutavad saatja ja saaja mõlemad enda arvete edastamisel omi operaatoreid ja vajadusel ka majandustarkvarasid. See süsteem on kindlasti kõige mugavam, nii arve koostajale, kui saajale.

Joonis 8. E-arvete vahetamise kanalid.

Allikas: (Masinloetavatele...2014, 28)

Operaatorite rolliks on olla e-arvete vahendajateks erinevate klientide vahel, sest partnerid võivad kasutada edastamiseks ja vastuvõtmiseks erinevaid IT-lahendusi. Ernst &

Young uuringust selgub, et operaatoriteenustega suhtlemiseks kasutatakse tavaliselt järgnevat viise:

- kasutajaliides operaatoriteenuse osutaja poolt, mis on ühendatud kliendi vajadustega;
- kliendi poolt kasutatav majandustarkvara ühendatakse operaatoriga;
- operaator ühendab läbi liite kliendi dokumendihaldussüsteemi;
- võimalus saata teisele teenusepakkujale e-arveid läbi rändlusteenuse, mille tulemusena saavad teisi teenuspakkujaid kasutavad kliendid elektroonilised dokumendid turvaliselt kätte;
- teenuse pakkuja saadab e-arve otse pank, mille puhul on tegemist e-arve püsimaksega.

Ostu- ja müügiarved ütlevad tegelikult juba nimes ära, millega tegemist on ehk nende puhul kas ostetakse kaupa/teenust teiselt juriidiliselt isikult või müüakse seda ise. Täpsemalt ostuarved laekuvad iga kord kui ettevõtte midagi soetab seadusest tulenevalt kuni seitsme päeva jooksul ja kajastatakse need tavaliselt ostureskontros. Seal on juhtkonnal mugav saada ülevaade ostudest ning jälgida kui suures summas on võlad tarnijatele. Teisalt kasutatakse nime müügireskontro, kus kajastatakse ettevõttes toimunud müügid. Koht majandustarkvaras või arvepidamises, kus on võimalik näha nõudeid ostjate vastu ja näiteks võrrelda müüke enda laoarvestusega.

2. UURING E-ARVETE OPERAATORTEENUSTEST EESTIS JA SOOMES

Käesoleva peatüki eesmärgiks on uurida operaatorteenuste hindu Eestis ja Soomes ning võrrelda keskmiseid hindasi. Autor tõlgendab ja analüüsib saadud tulemusi. Algselt kirjeldatakse uuringu metoodikat, mil viisil viidi läbi antud töö.

2.1. Uuringu metoodika

Kvalitatiivse uuringu tüübiks kasutati juhtumiuuringut, kus protsesside toimumist uuriti konkreetsete juhtumite ja ettevõtete teenuste süvaanalüüsi teel. Andmeid koguti dokumentide vaatluse teel, mil anti ülevaade käsitletud olukordadest, seejärel neid uuriti, viidi läbi analüüs, ning võrreldi erinevate e-arveid edastavate operaatorite teenuseid 2016. aasta hindade võrlduses.

Algatuseks töötati läbi erinevad Eesti Vabariigi seadused ja Euroopa Liidu direktiivid, et saada arve esitamise kohta vajalikud teadmised. Uuriti raamatupidamise-, tulumaksu-, käibemaksu-, maksukorralduse- ja tarbijakaitseseadust, äriseadustikku, Euroopa direktiive 2006/112/EÜ ja 2014/55/EU, artikleid internetist ning raamatuid, mis kõik on kajastatud ka viidatud allikates.

Käesoleva töö kvalitatiivse uuringu esimeses osas otsiti Riigi Teatajast ja Riigikohtu kodulehelt lahendeid, mis on seotud arve nõuetega ja mil piiratakse sisendkäibemaksu tagasiküsimise õigust või lisatakse väljamaksetele tulumaks. Kohtulahendid piiritleti ära ajaliselt kümne aastaga. Bakalaureusetöös tutvuti kaheksa erineva lahendiga, millest anti ülevaade eelnevas peatükis.

Kvalitatiivse uuringu teises osas otsiti erinevaid teenusepakkujaid Eestis ja Soomes. Uuringut tehes oli lihtne leida üles suured teenusepakkujad, kuid kahjuks pole paljudel märgitud kodulehtedel teenuste maksumust ning ei vastanud nad ka autori päringutele. Seega Eesti poolelt kirjeldati kolme teenusepakkujat, millest üks on riigi poolt loodud e-arveldaja

ning läbi teiste saab e-arveid saata kasutades e-arveldajat. Soome poolelt uuriti kahte operaatorit.

Praktilises osas võrreldi kahe erineva riigi teenusepakkujate müügi-, ostu-, PDF- ning paberarvete saatmise või vastuvõtmise hindu. Võrdluse osas arvatati välja teenuste keskmised hinnad riigiti ja kõrvutati need. Tulemused esitas autor joonisena, mis koostati kasutades Microsoft Excelit.

2.2. E-arvete operaatoriteenuste pakkujad Eestis

Globaalselt esitati 2015 aastal 500 miljardit arvet, kuid 42 miljonit vaid e-arvete kujul- see on suund kuhu poole minnakse igas valdkonnas. Ostu- ja müügiarvetega majandamine on üks tüütumaid tegevusi, seega nende automatiseerimine oleks kõigile osapooltele mõistlik ning lisaks muudab e-arveldus arvete majandamise läbipaistvamaks.

Eesti Vabariigis hakkavad arved B2G liinil liikuma vaid elektrooniliselt ja selle tulemusel peavad ettevõtjad võtma vastu otsuseid, millist e-arvete operaatorit nad kasutama hakkavad. Käesolevas peatükis annab autor ülevaate pakettide ja teenuste hindade kohta riigi poolt pakutavast e-arveldajast ning erakapitalil põhinevast Fitekist ja Omnivast.

Operaatori põhiliseks ülesandeks on toimetada elektroonilised dokumendid ühelt tehingu osapoolelt teisele. Süvitsi minnes peavad nad ühendama e-arvete saatjaid, saajaid ja nende poolt kasutatavad majandustarkvarad, pakkudes võimalusi e-arvete vastuvõtmiseks ja saatmiseks kõikidele ettevõtetele ja asutustele.

Eestis tegutsevad kolm suurimat ettevõtet, kelleks on Fitek, Omniva ja Telema, kuid töös keskendutakse kahele, sest riigi poolt välja töötatud e-arveldajal on lepingud Fiteki ja Omnivaga. Vahendajate vahel on võimalik dokumentide rändlus, mis tähendab, et erinevad teenusepakkujad suudavad vastu võtta ja saata teiste operaatorite e-arveid oma klientidele ja vastupidi. Positiivne on see kindlasti ettevõtjale, sest tal ei ole vaja hakata mitme operaatori kliendiks ning e-arve saatmine/vastuvõtmine rändluse kaudu ei ole kallim kui seda teha enda operaatori kaudu. Kõikide teenusepakkujate kontseptsioonid on mõneti sarnased, kuid pakettide nimetused ja sisu on kohati erinev.

Fitek on endise OpusCapita uus nimi, mis tegutseb tänaseks nii Eestis, Lätis ja Leedus ja pakub finantstehnoloogilisi lahendusi, mille eesmärgiks on vähendada

finantsprotsessidele kuluvat raha ja aega. Fitek on algselt omandatud Soome Posti Grupilt ja pakub ettevõtetele lahendusi, mille abil saab vähendada finantsprotsessidele eritatavaid ressursse. Fiteki soov on minna Euroopa turule enda finantstehnoloogiaga ja arendavate lahendustega. (Schneider 2016)

Fiteki pakub ostuarvete puhul digiteerimist, e-arvete vasuvõtmist, arvete elektroonilist menetlemist ja arhiivi. Lahendused võimaldavad vähendada suurel hulgal käsitsi tehtavat tööd, kiirendada protsesse ja tõsta andmete kvaliteeti. Digiteerimine siinkohal tähendab paber või PDF-arve muutmist e-arveks. Vajalikud andmed leitakse arvelt tarkvara abil, seejärel need verifitseeritakse ja vajadusel täiendatakse Fiteki spetsialistide poolt ning edastatakse kliendile kokkulepitud vormingus. See teenus aitab klientidel ära hoida asjatut ajakulu ning võimalike eksimusi, mis võivad tekkida ostuarvete sisestamisel. E-arvete vastuvõtmisel saab elektroonilisi ostuarveid vastu võtta paindlikult, sest lisaks Fiteki e-arvete saatmise teenusega liitunud ettevõtetele muutuvad kättesaadavaks ka teiste teenuspakkujate klientide poolt saadetud e-arved. Lisaks elektrooniliste dokumentide vastuvõtmisele on mõistlik ühendada arvehaldussüsteem majandustarkvaraga, mis aitaks veelgi hoida ära võimalikke andmevigu ja käsitööd. Kuid enne arve ettevõtte raamatupidamisprogrammi liikumist peab juhatuse või ettevõttes volitatud isik selle üle vaatama ja kinnitama arve korrektsust. Kinnitamise kohustus aitab muuta teenust raamatupidamise poolt veelgi läbipaistvamaks, sest juhtkond saab hiljem järele vaadata, kes midagi kinnitanud on. (Ostuarvete... 2016)

Müügiarvete lahendustena on võimalik kasutada terviklahendust, mis sisaldab:

- arvete edastamist paberkandjal või elektrooniliselt
- automaatseid ja elektroonilisi protseduure
- protsessijuhtimise tõhusamat kontrolli
- mitmekesiseid võimalusi kliendiga suhtlemiseks
- kliendi rahulolu ja kulude säästu kuni 30%.

Lisaks on Fiteki portaalil Arved.ee veebilahendus, mis on loodud e-arvete tellimiseks, muutmiseks või tühistamiseks. Registreeritud kasutajad saavad internetikeskkonnas e-arveid koostada ja vastu võtta. Portaali on võimalik importida dokumente kindlaksmääratud XML formaati või sisestada käsitsi. Ostu- ja müügiarvete teenuseid kasutades on neid võimalik ka arhiveerida. (Müügiarvete... 2016)

Autor mainis eelnevalt, et operaatoriteenuste pakkujad on suhteliselt sarnased, seega järgnevatest ettevõtetest esitletakse pakettide kirjeldus ja vaid märkimisväärseid erinevusi.

Omniva on kujunenud välja Eesti Postist, mis kannab endas pikka ajalugu ja meeldivaid traditsioone, kuid postiteenused on ajaga edasi arenenud ning ainult postiljoni tööst enam ei piisa, sest kasutusele tuleb lisaks võtta kõrgtehnoloogilised programmid. Omniva arvekeskus pakub nelja erinevat paketti, mida autor järgnevas lõikes kirjeldab. Pakettidega on võimalik hallata oma arveid mugavalt ning paberivabalt, kas saatmiseks, vastu võtmiseks või säilitamiseks. Lahendus pakub võimalust ühendada e-arvete saatjad, saajad ning majandustarkvarad. Nende e-arve on Eesti standardil põhinev XML formaadis dokument, mida on võimalik kasutada vaid elektrooniliselt.

Kõige lihtsam on kasutada e-arvete postkasti, mis on sobilik, kui on soov arveid vastu võtta ning mitte välja saata. Saabunud arveid säilitatakse ühe aasta jooksul, kuid teenust on võimalik kasutada lausa ilma kuutasuta. (Ülevaade...2016)

Väikeettevõtte pakett on sobilik kui ei kasutata arvete väljastamiseks majandustarkvara ning ostuarvete kinnitamise ja maksmisega tegeleb näiteks tegevjuht või omanik ise. Elektrooniline lahendus võimaldab hallata programmi mugavalt internetis ning kõik arved ja teised raamatupidamise dokumendid saata programmi vahendusel raamatupidajale. Seega edaspidi puudub vajadus raamatupidajale paberil dokumente viia ja saab kõik saata elektrooniliselt. Lisaks on väikeettevõtte paketi võimalus päralt jõudnud maksefaile importida internetipanka. Omniva ühildub Swedbanki-i, SEB-i, Nordea ning Danske pangaga. Paketi hind on 5 eurot kuus ning ei sõltu kasutajate arvust. (Ibid.)

Ettevõtte pakett on sobilik, mil vajatakse terviklikku lahendust, sarnaselt Fitekile. Kasutada on ostuarvete haldus ja müügiarvete kohaletoimetamine erinevatesse kanalitesse ühest kohast. Iga lisanduv kasutaja sellel paketil maksab 7 eurot. (Ibid.)

Erilistega vajadustega ettevõtete jaoks, mis nõuavad spetsiifilisemaid lahendusi on Omnivat valides mõistlik kasutada ettevõttepakett +. See on loodud ettevõtetele, kelle vajaduste rahuldamiseks tuleb valmistada erilahendusi. Kuutasu sõltub personaalsest pakkumisest. (Ibid.)

E-arveldaja on veebipõhine tarkvara, mis aitab väikeettevõtjal hallata oma raamatupidamist ja sellega ise hakkama saades. E-arveldajas on võimalik vaadelda laekumata arveid, kohustusi ja rahavoogude prognoosi graafikut, mis kirjeldab eeldatavad rahalisi vahendeid järgneva 30 päeva jooksul. Võimalik on luua ja hallata müügi- ja ostuarveid, maksekorraldusi, teha kandeid, esitada Maksu- ja Tolliametile deklaratsioone ning võimalik on teha isegi majandusaasta aruannet peaaegu automaatselt. Seoses avaliku sektori

üleminukuga e-arveldamisele on portaali kasutajatel võimalik e-arveid esitada Omniva ja Fiteki vahendusel 2017-2018 aastal riigiasutustele tasuta. (E-arveldaja... 2016)

E-arvete edastamise hinnakirjas on võetud aluseks kodulehtedel arvaldatud informatsioon. Kõik lõputöös esitatud summad on käibemaksuta.

Tabel 3. E-arvete edastamise hinnakiri.

Teenus/operaator	Fitek www.arved.ee	Omniva
Veebilahenduse kuutasu	10 €	0-7 €
Terviklahenduse kuutasu	10 €	7€/kasutaja
PDF arve saatmine e-kirjaga	0,09 €/arve	0,02 €/arve
Paberarve saatmine	0,59 €/arve	0,53-0,62 €/arve
E-arve saatmine internetipankadesse	0,24 €/arve	0,23-0,31 €/arve
E-arve teise operaatori võrku või sama teenusepakkuja operaatorile	0,24 €/arve	0,00 €/arve
E-arve vastuvõtmine	-	0,09 €/arve
Arve arhiivi viimine	0,00 €/arve	0,08 €/arve

Allikas: (Fitek arved.ee e-arvete saatmine... 2015) ja (Arvete halduse... 2016)

Fiteki ja Omniva teenuste hinnad on suhteliselt samast klassist ning mõlemad pakuvad sarnaseid pakette. Omnival on võimalus kasutada ühe paketi puhul veebilahendust ilma kuutasuta ja hinnad on kohati veidi soodsamad, kuid samuti pakub Fitek viie arve edastamist ühe kuu kohta tasuta. E-arve saatmine teise operaatori võrku on Arvekeskusel küll tasuta, kuid Fiteki maksab 0,24 eurot arve kohta. Omniva üheks eeliseks Fitek'i ees on võimalus lisada arvele juurde lisainfot ja dokumente. Olenevalt tegevusvaldkonnast, aga näiteks metsamaterjali ostu-müügitehingutele on kohustuslik juurde lisada metsateatis, metsamaterjali üleandmise – vastuvõtmise akt, veoseleht ning Maksu- ja Tolliametile esitatav teatis. (Elling 2014, 198) Selleks, et maksukohustuslane saaks metsamaterjali ostu korral sisendkäibemaksu mahaarvata, peab ta kontrollima, kas müüjal on kõik vajalikud dokumendid olemas.

E-arveldaja puhul on kasutatud hinnakirja, mis hakkab kehtima peale esimest kasutusaastat. Tarkvara kasutamine on nagu mainitud esimesel aastal tasuta ja kuutasu

kohustust ei teki ka edaspidi, kui tarkvara kasutamisel on tehtud 10 või vähem raamatupidamis kannet. Tehes 11-50 kannet kuus maksab see ettevõttele 5 eurot ning 51 või rohkema kande puhul kehtestatakse 9 eurone kuutasu. Mil ettevõtte tahab lõpetada lepingut, kuid soovib kasutada arhiveerimisteenust järgneva seitsme aasta jooksul nende üleslaadimise hetkest, tuleb tasuda 50 eurot. (Raamatupidamistarkvara...2014)

2.3. E-arvete operaatoriteenuste pakkujad Soomes

Soome on üks juhtivamaid e-arvete riike Euroopa Liidus, kus elektrooniliste dokumentide vahendamine sai alguse B2B valdkonnast ja praegu kasutab seda üle 60% kõigist ettevõtetest. Tulenevalt seadusandlusest pole e-arvete esitamine Soomes kohustuslik ei era- ega avalikule sektorile.

Juba 1990 aastal hakkasid Soome arendajad ehk tulevased teenusepakkujad ja pangad välja arendama teistsugust süsteemi, mis võimaldaks saata interneti kasutades e-arveid. Soomes puudus aga kindel regulatsioon e-arvete kohta, seega 2003 aastal loodi pankade ja e-teenuste algatusel foorum, mille nimeks sai TIEKE. TIEKE on Soome Infoühiskonna Arenduskeskus, mis on neutraalne mittetulundusühing, kelle lõppeesmärk on luua elujõuline ja mitmesuguste võimalustega infoühiskond. Erinevad e-arvelduse protseduurid töötatakse välja foorumi algatusel või heakskiidul, sest nende kohustus on tagada operaatorite teenuste kõrge kvaliteet. (About TIEKE.. 2016)

E-arvetest tulenev kasu on Soome Riigikassa hinnangul vägagi tuntav. Minnes üle e-arvetele on võimalik märkimisväärselt hoida kokku aega ja keskkonda. Soome Finantsteenuste Federatsiooni raporti hinnangul saab müügiarvete puhul hoida aega kokku kuni 43% ja ostuarvete puhul 50%, kui kõik ettevõtted läheksid üle paberarvetelt e-arvetele. Lisaks aja kokkuhoiule on võimalik vähendada inimese ökoloogilist jalajälge e-ostuarvete puhul kuni viiendiku võrra võrreldes paberarvetega. (The state...2011)

Üleminek arvetelt e-arvetele avaliku sektoriga suhtlemisel levis laialdasemalt 2007 aastal, kui valitsus kuulutas välja konkursi, kus arveid edastatakse läbi ühe operaatori. Itella Information Oy võitis avaliku konkursi, mille tulemusel hakkasid nad vahendama arveid eraettevõtete ja avaliku sektori vahel. Lisaks võttis Itella vastu e-arveid teistelt operaatoritelt, kogus kokku ka paberarved ning konverteeris need e-arveteks ja edastas valitsusele. (Itella and... 2007)

Soomes e-arvetele ülemineku perioodis võeti kasutusele juba erasektoris väljatöötatud standardid, sest uue standardi arendamine oleks kulutanud liialt palju ja veidi mõttetult ressursi. Valituks osutusid kaks e-arvete edastamise standardit Finvoice ja TEAPPS. Finvoice on välja töötatud Soome pankade poolt, kus ostja saab arve elektroonilisel kujul ja suunab selle automaatselt oma raamatupidamise süsteemi. Süsteem vastab kohalikele maksekorralduslikele nõuetele ja rahuvusvahelistele standarditele. Seevastu TEAPPS on välja arendatud TiestoEnatorio poolt ja kasutust leidnud paljude e-arvete operaatorite seas. (Finvoice... 2016)

Soome andis võimaluse väikestele ja keskmistele ettevõtetele võtta kasutusele e-arved veelgi laiemalt, mil 2011 aastal sõlmis valitsus lepingu e-arvete portaali operaatoriga, millega tagas ettevõtetele võimaluse saata avaliku sektori asutustele tasuta e-arveid. Soome eesmärgiks oli võimaldada rohkematele ettevõtetele üleminekut e-arveldusele, sest kõigil polnud võimalust ise majandustarkvarast e-arveid esitada või oli e-arvete käitlemise maht minimaalne. (E-arvetele... 2015)

Enamasti liiguvad e-arved Soomes läbi vahendajate või pankade. Autor toob välja kaks operaatorfirmat, millest üks on mõeldud lisaks ka suurtematele ettevõtetele, kuid mõlemad sobivad ka väikestele ja keskmistele. Mõned operaatorid on asunud vallutama lisaks Soomele kogu Skandinaaviat, kuid põhiline probleem e-arvete rändluse juures üle Euroopa või üldiselt üle maailma on iga riigi erinev seadusandlus. Euroopa seaduseid üritatakse ühtlustada direktiivide abil, selleks, et ettevõtjad saaksid ajada äri ning saata mugavalt elektroonilisi dokumente.

Maventa Oy on tegutsenud aastast 2007 ja on Visma Group-i üks osa. See on maailmas üks kõige kiiremini kasvav e-arveid edastav firma, mis garanteerib kõrge teenuste ja toodete kvaliteedi. Maventa jälgib rahvusvahelisi standardeid, pakkudes e-arvete teenust mis on nii efektiivne ja ohutu, kuid samas funktsionaalne. Firma on Skandinaavia üks juhtivamaid operaatoreid ja nende teenuseid kasutavad rohkem kui 70 000 ettevõtet. Maventa aitab luua rahvusvahelisi e-arvete standardeid ning nende teenuseid ja tehnoloogiat kasutatakse kõikjal Põhjamaades. (About Maventa... 2016)

Kuna enamus ettevõtted riikides on väiksed või keskmised, siis autor kirjeldab Maventa pakutavaid võimalusi neile. Neid võimalusi on kolm, kuidas ühendada elektroonilised dokumendid firma igapäevasesse töösse:

- Integreerides praeguse majandustarkvara Maventaga on kõige lihtsam moodus võtta kasutusele e-arveldus, selle eelduseks on vaid firma majandustarkvara liide operaatoriga;
- Mil ettevõtte majandustarkvara pole integreeritud Maventa süsteemidesse, kuid kasutusel on programmid, mis suudavad lugeda e-arveid XML formaadis on võimalik kasutada „Maventa Connectorit“;
- Ettevõtte majandustarkvara puudumisel või selle täielikul mitte ühendumisel Maventaga on võimalus kasutada verkkolaskut.fi teenust, kus on võimalik luua arveid ja saata need laiali kohe operaatoriga.

Hinnapoliitika kujunemisel lähtub ettevõtte teenuse tarbimisest ja hind kujuneb koostatud või saadetud arvete mahust. Puuduvad alustamise tasud ning kindlalt fikseeritud igakuised teenustasud.

Tabel 4. Maventa hinnakiri arvete saatmisel.

Arvete maht	1-49 tk	50-199 tk	200-499 tk	500-999 tk	Üle 1000 tk
E-arvete saatmine ja vastuvõtmine	0,70 €	0,42 €	0,36 €	0,33 €	0,29 €
Paberarve	1,66 €	1,61 €	1,56 €	1,51 €	1,41 €
Säästlikul paberil olev paberarve	1,34 €	1,29 €	1,24 €	1,19 €	1,04 €
Digiteerimine	1,32 €	1,22 €	1,11 €	0,97 €	0,92 €

Allikas: Autori koostatud Maventa hinnakirja alusel. (Maventa pricing. 2015)

Hinnad on e-arvete saatmiseks B2B ja B2C suunal. Tabelist tulenevalt saates või vastu võttes e-arveid ühes kalendrikuus kuni 49, tuleb hinnaks 0,70 eurot ühe kohta, mis on kõige kallim, sest maht on väike. Valgel paberil ja säästlikul paberarvel on hinnavahe 0,32 eurot ning hinnad on vastavalt 1,66 ja 1,34 eurot, kuid digiteerimine maksab kogunisti 1,32 eurot arve kohta. Hinna poolest kõige parema pakkumise saab, mil ettevõtte saadab üle 1000 arve kuus, siis maksab ostuarvete vastuvõtmine või müügiarvete saatmine 0,29 eurot ühe arve

kohta. Samuti on odavam valge paberarve ja säästliku paberarve saatmine vastavalt 1,41 ja 1,04 eurot ning digiteerimine kaheksa senti alla euro.

Keskmine antud töös tähendab lihtsat aritmeetilist keskmist, mille arvutamiseks kasutatakse järgmist valemit. Liidetakse kokku individuaalväärtused ja jagatakse saadud tulem variantide koguarvuga. (Tamm 1996, 47) Seega keskmine hind tabeli põhjal e-arvete saatmiseks ja vastuvõtmiseks Maventa vahendusel on 0,42 eurot, paberarvete saatmine 1,39 eurot ning digiteerimine 1,11 eurot.

Soomes on operaatori teenuste pakkujaid mitmeid, ka pangad võtavad e-arveid vastu ning vahendavad neid. Pankadest pakuvad teenust näiteks DNB Bank ASA, S-Pankki, Danske, Nordea ja Säästöpankki. Operaatorite poolelt on Soomes juhtivad OpusCapita Group ja Baswase ning juba mainitud Maventa- kõigi kontseptsioonid on suhteliselt sarnased. Paraku ei saanud bakalaureusetöö autor informatsiooni OpusCapita hindade kohta ning ka Baswase ei vastanud autori pärnigule, seega lähtuti antud lõputöös Isolta Oy andmetest, kus kasutatakse Baswase enda operaatorina.

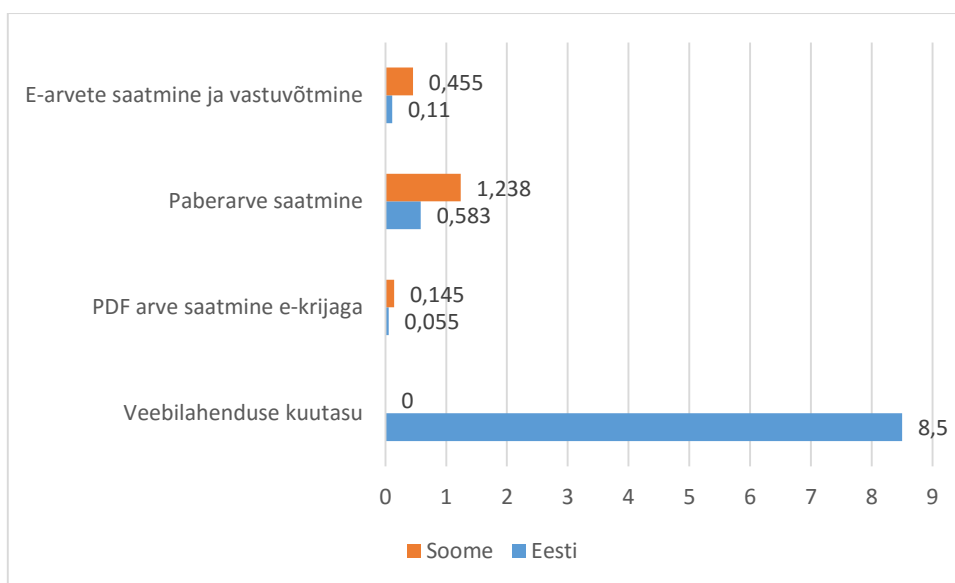
Isolta alustas 2003. aastal, et tuua turule arvete koostamise tarkvara. Finantsjuhtimise tarkvara idee kujunes välja Eesti tuulikute vahelt Saaremalt, kuid tegelikud omanikud on soomlased.

Elektronilise arvelduse teenust kasutades kontrollib Isolta automaatselt, kas kõik müügi- ja ostuarved on õigesti esitatud ning kasutab juba mainitud Basware operaatorit e-arvete edastamiseks. Üldiselt kontseptsioon on neil sarnane e-arvekeskusega, sest see on pigem finantsjuhtimise programm, kuid seal on võimalik saata arveid nii paberil, e-kirjaga ja täielikult elektroonilisi ehk masinloetavaid. Isolta hinnad, mis kehtivad alates 2016. aasta algusest on järgmised (Sahkoinen...2016):

- E-posti teel on tasuta, kuid kasutades Arkhimedese programmi, mis konverteerib arveid firma tarkvarast Isoltasse maksab 0,29 eurot arve;
- E-arvete operaatori vahendusel või panga operaatori vahendusel maksab saatmine 0,49 eurot arve;
- Posti teel arve saatmise hind on 1,09 eurot ning kui on rohkem kui 5 lehekülge, siis iga järgnev on 0,09 eurot.

2.4. E-arvete operaatorite võrdlus Eesti ja Soome näitel

Teises peatükis oli üheks eesmärgiks seatud uurida operaatorite hindasi Eesti ja Soome teenusepakkujate näitel. Käesolevas peatükis on võetud arvesse kirjeldatud operaatorite hindasi ja keskmisi hindu. Kodumaise operaatorina on käsitletud Eestis tegutsevaid teenusepakkujaid ning välismaistena Soome operaatoreid. Soome valiti Eestiga võrdluseks seetõttu, et neil kasutab B2B suunal e-arveid üle 60% kõigist ettevõtetest- seega nad on e-arvete kasutuses oma arengus võrreldes Eestiga veidi ees.

Joonis 9 . Soome ja Eesti operaatorite hindade võrdlus

Allikas: Autori koostatud

Eelneval joonisel on võrreldud põhilisi näitajaid, mis on olulised e-arvete saatmisel kasutades selleks operaatori teenust. Teenusepakkujaid, keda võrreldi oli Eestis kaks, kuna kolmandas ehk e-arveldajas on esimene aasta tasuta ja Soome puhul samuti kahte firmat. Hindade võrdluseks on kasutatud mõlema riigi operaatorite keskmiseid hindasi või mõnel juhul keskmiste keskmisi. Sõltuvalt küll arvete saatmise mahust, kuid võttes arvesse keskmise, on Soomes kehtestatud tunduvalt kallimad hinnad. E-arvete saatmise ja vastuvõtmise puhul on keskmine hind Eestis 0,11 eurot, Soome operaatoritel aga 413% võrra suurem, 0,455 eurosent. Suur erinevus oli veel paberarve saatmisel, kus Soome teenustasu

1,238 ületab Eesti operaatorite keskmist 0,583 eurosent, 212% võrra. Lisaks eelnevatele teenustele on ka PDF arve saatmine e-kirjaga Põhjanaanabrite juures kõrgema väärtusega 0,145 eurot, Eestis aga 0,055 eurosent, mis on Eestis 264% odavam. Erandiks on vaid veebilahenduste kuutasu, mis Eestis on keskmiselt 8,5 eurot, kuid Soomes pole kuumaksu vaid maksustatakse vaid tarbimist. Kolme teenuse lõikes on kallimad teenuste hinnad Soome operaatoritel ning ühel juhul Eestis, kus on kehtestatud fikseeritud kuutasud pakettidele.

Mil arvete käitlemise maht on väike näiteks 20 arvet kuus, selgub, et Eestis maksaks see keskmiselt 10,7 eurot, sisaldades veebilahenduse kuutasu. Seevastu Soomes puudub kindel kuutasu ja arvete keskmine edastamise hind on kallim, kuid kokkuvõttes tuleb keskmine hind odavam, kui Eestis 1,6 euro võrra ehk maksab 9,1 eurot kuus. Võttes arvesse, et ettevõtte käitleb 100 arvet kuus tuleb teenus odavam Eestis tervelt 26 euro võrra makstes Soomes 45,5 eurot ja Eestis 19,5 eurot. Kindlasti ei saa antud võrdlust võtta täieliku tõena, sest on kasutatud nelja operaatori keskmiste hindade informiooni.

2.5. Järeldused ja ettepanekud

Lõputöö kohtupraktika uurimise eesmärk oli välja selgitada arve rekvisiitide ja sisu kajastamise olulisus arvetel ning puuduste tuvastamisel kaasneda võivad maksuriskid. Eesti Vabariigi seadused näevad ette, et arvetel tuleb kajastada andmeid, mis on välja toodud käesoleva bakalaureusetöö esimese peatükis. Kuigi muudetakse raamatupidamise algdokumendi nõudeid, ei ole kavas muuta KMS nõudeid, mis tähendab, et käibemaksudokumentatsioon peab jätkuvalt kajastama kõik hetkel kehtivad rekvisiidid. Juhul, kui firma ei ole käibemaksudokumentatsioon ja väljastab arve, siis piirdub ta RPS § 7 tulenevate nõuetega.

Arvetega seotud vaidlused saavad sagedasti alguse sellest, kas teenus või kaup on omistatud arvel olevalt isikult. Maksuhaldurid peaksid võtma kindla seisukoha, kas teenuse või kauba ostmine on üldsegi toimunud ning kui on, siis mis on maksustamise aluseks. Arve peaks vastama nõuetele, sest vastasel juhul võib kaasneda maksuriskina tulumaksu kohustuse tekkimine ja/või sisendkäibemaksu tagasiküsimise õiguse piiramine. Samuti ei tohiks ostja vastutada müüja tegevuse üle juhul, kui ta ise on toiminud vastavalt seadustele, kuid kindluse huvides võiks omada vaidluse korral tõendeid, mis kinnitaks ostja tegutsemist heausksena. Tähelepanu tasuks pöörata ka tehingu asjaolude dokumenteerimisele.

Lõputöö e-arvete operaatorite osas seati eesmärgiks uurida teenusepakkujaid ja neid võrrelda. Tuleb tõdeda, et erinevused kahe riigi vahel on olemas. Soomes hakkas e-arvete levik pihta B2B suunal, kuid Eestis on masinloetavate arvete populaarsust kasvatamas avalik sektor, kes hakkab arveid B2G suunal vastu võtma vaid elektrooniliselt.

Eestis on laialdasemalt levinud PDF kasutamine, mis on kui vaheetapp paberarve ja masinloetava arve vahel. Paraku ei näe paljud väikeettevõtted üleminekul mõtet, sest nad peaksid tegema lisainvesteeringuid enda tarkvaralistesse lahendustesse, kuid arvete esitamise maht on piisavalt väike, mis muudaks ülemineku suhteliselt kalliks. Seevastu soomlased on üritanud minna üle paberarvelt otse e-arveldusele, mis tundub ettevõtjatele mõistlikum. Väheneb ajaline kulu ja maksumuselt on see samuti odavam, kui välja trükkida ja saata müügiarve paberi kujul või ostuarved vastu võtta ja sisestada käsitsi raamatupidamisprogrammi ja pankka.

Seoses kohtulahenditega võiksid masinloetavad arved muuta ettevõtluskeskkonda läbipaistvamaks ja pettuste oht loodetavasti väheneks. E-arved on standardiseeritud ja peavad sisaldama kindlaid detaile ning lisaks mõlemad osapooled peavad arve toimumist kinnitama. Seega hilisemate vaidluste vältimiseks oleks elektroonilise arvelduse süsteemi kasutamine pigem positiivne.

KOKKUVÕTE

Arved on osa majandusest ning neil on asendamatu osa raamatupidamises, sest tegemist on algdokumentiga, mis tõestab tehingu toimumist. Bakalaureusetöö koostati kvalitatiivsel meetodil, et leida vastust küsimustele, millised nõuded on arvete esitamisel, mis puudutavad algdokumenti, ning vaadelda arvete esitamisega seotud kohtulahendeid. Järgnevas uurimisküsimuseks oli kirjeldada erinevaid teoreetilisi käsitlusi seoses elektrooniliste dokumentide levikuga ja operaatorite vahelist liikumist, võrreldes omavahel Eesti ja Soome e-arvete teenusepakkujaid.

Arvetele esitatavad nõuded sõltuvad sellest, kas ettevõtte on käibemaksukohustuslane või mitte. Mõlemate juriidiliste isikute arved peavad aga sisaldama dokumendi nimetust, numbrit, koostamise kuupäeva, täpset tehingu majanduslikku sisu, selle osapoolte nimesi, asukoha aadresse, tehingu kogust, hinda ja summat. Loomulikult tuleb käibemaksukohustuslasel arvele lisada summa käibemaksuta, käibemaksu määr, summa eurodes ja müüja KMKR.

Edaspidi muudetakse algdokumendi senist käsitlust, mille puhul on algdokument üldjuhul masinloetav. Algdokumendi kaheksa kohustusliku sisunõuet vähendatakse kolmeni, milleks jäävad arvnäitajad, majanduslik sisu ja majandustehingu aeg. Sisunõuete vähendamine ei vähenda algdokumendi tõendusväärtust, kuid lisatakse üldine nõue, et sisu tõestaks majandustehingu toimumist ja tõepärasust. Muudetakse ka allkirjastamisnõudeid, edaspidi tehakse arvetele kinnitusmärke, mis kinnitab tehingu toimumist ja tõepärasust. Ettevõtetal tekib kohustus arveldada alates 2017. aastast avaliku sektoriga läbi masinloetavate arvete, kuid need peavad vastama masinloetava algdokumendi juhendile.

Vastuseks uurimisküsimusele, kuidas liiguvad e-arved operaatorite vahel ja kuidas erinevad teenuste hinnad riigiti selgus, et Soomes sai elektrooniliste dokumentide vahendamine alguse eraettevõtetal ning riik liitus juba toimiva süsteemiga. Eestis on pigem vastupidi, mil avalik sektor hakkab 2017 aastast vaid e-arveid vastu võtma ning annab tõe ka erasektorile minemaks üle pdf arvetelt e-arvetele. Imselt on soomlased enda e-arvete

levikuga eestlastest ees, sest nad hakkasid varasemalt ja kiiremini arendama masinloetavaid arveid, kuid Eestis liiguti üle esmalt pdf arvetele. Uuringust järeldus, et e-arvete saatmine keskmiste hindade põhjal ja suurema mahu korral on Eestis odavam kui Soomes. Soomes pole kehtestatud kindlat kuutasu operaatoriga suhtlemisel ja tasustatakse vaid mahulist tarbimist, kuid väiksema mahu puhul on Eestis pakutavate operaatorite teenused keskmiselt kallimad.

Autori hinnangul bakalaureusetöös püstitatud eesmärgid täideti. Viidi läbi kvalitatiivne analüüs, saades vastuse esitatud küsimustele. Töötati läbi kohtupraktika, mida lõpuks süstematiseeriti ning üldistati ja võrreldi riigiti e-arvete operaatorite keskmisi hindu. Lisaks täiustas autor enda teadmisi seaduste ja arvetele esitavate nõuete koha pealt. Samuti mõistab autor e-arvete tähendust ning sai ettekujutuse hindadest, mida teenusepakkujad pakuvad. Antud lõputöö on pigem ülevaatlik ning vettpidavaid järeldusi selle põhjal ei langetaks, sest tegelikult uuriti vaid ühte osa arvetega seotud kohtupraktikast ja vaid viit teenust pakkuva operaatori hindasi. Põhjalikumate järelduste tegemiseks tuleks teemat edasi uurida. Lisaks hinna erinevustele ja rohkematele operaatorite võrdlusele on tulevastel uurijatel soovitatav analüüsida põhjalikumalt majandustarkvaradega ühildumist ning e-arvete esitamist rahvusvaheliselt.

VIIDATUD ALLIKAD

Raamatupidamise seadus. Vastu võetud Riigikogus 20. novembril 2002.a – RT I, 25.05.2012, 16.

Tearu, K. (2013). Kuidas vormistada müügiarveid? Pilvebüroo.
<http://pilvebyroo.ee/myygiarve/> (03.09.2013)

Tulumaksuseadus. Vastu võetud Riigikogus 15. detsembril 1999.a – RT I, 19.11.2010, 7.

Käibemaksuseadus. Vastu võetud Riigikogus 10. detsembril 2003.a – RT I, 25.10.2012, 17.

Äriseadustik. Vastu võetud Riigikogus 15. veebruaril 1995.a – RT I, 31.12.2010, 19.

Tarbijakaitse seadus. Vastu võetud Riigikogus 09. detsembril 2015.a – RT I, 31.12.2015, 1

Tearu, K. (2014). Nõuded raamatupidamise algdokumentidele. Pilvebüroo.
<http://pilvebyroo.ee/raamatupidamise-algdokument/> (30.12.2014)

Maksukorralduse seadus. Vastu võetud Riigikogus 20. veebruaril 2002.a – RT I 2002, 26, 150

Ühendusvälise riigi füüsilisele isikule võõrandatava kauba ekspordina käsitlemise kord. Vastu võetud Riigikogus 07. aprillil 2004.a.- RT I, 04.03.2014, 4

Arve väljastamine ja vormistamine. 01.01.2011
<http://www.rmp.ee/raamatupidamine/raamatupidamine-yldiselt/arve-valjastamine-ja-vormistamine-2011-01-01> (04.04.2016)

Maksustatav väärtus. Maksu- ja Tolliamet.
<http://www.emta.ee/et/ariklient/tulu-kulu-kaive-kasum/kaibemaksuseaduse-selgitused/7-maksustatav-vaartus> (04.05.2016)

Zernask, J. (2008) Maksuviidad.
AS Äripäev: 2008, lk 67

Tarbija õigused ja kohustused. Tarbijakaitseamet.

<http://www.tarbijakaitseamet.ee/et/tarbijale/tarbija-oigused-ja-kohustused>
(21.05.2016)

Council Directive 2006/112/EC. Accepted Council of the European Union 28. November 2006. – ELT, 11.12.2006, L 347

Nõuded algdokumendile on muutumas. 08.12.2015
<http://www.rmp.ee/uudised/eelnoud/nouded-algdokumendile-on-muutumas-2015-12-08> (12.12.2015)

Penttinen, E. (2008) Electronic Invoicing Initiatives in Finland and in the European Union- Taking the Steps towards the Real-Time Economy.
http://www.unic.pt/images/stories/Penttinen_B-95.pdf (10.04.2016)

E-arved. Rahandusministeerium.
<http://www.fin.ee/e-arved> (11.04.2016)

What is e-Invoicing? E-invoicingBasics.
<http://www.einvoicingbasics.co.uk/what-is-e-invoicing/> (11.04.2016)

Schilf, T. (2015). Vaata ja võrdle: E-arve või PDF.
<http://www.raamatupidaja.ee/uudised/2015/10/30/vaata-vordlust-e-arve-vs-pdf-arve>
(12.04.2016)

Koch, B. (2015). Billentis. E-invoicing/ E-billing.-
Entering a new era.

Euroopa Parlament ja Euroopa Liidu Nõukogu Direktiiv 2014/55/EU, mis käsitleb e-arveldamist riigihangete puhul. ELT 16.04.2014.

Tammeraja, M. (2012). „Elektroonilised kiviajast“ digiarvete ajastusse.
<http://www.-slideshare.net/mtammeraja/eeak-digiarved-2012> (02.04.2015)

Masinloetavatele e-arvetele üleminek era- ja avaliku sektori vahel (valmisolek ja vajadused). (2014). Rahandusministeerium., Ernst & Young Baltic AS.
(30.09.2014 lõpparuanne).

Inland Holding OÜ kaebus Maksu- ja Tolliameti 11. veebruari 2013. a maksuotsuse nr 12.2 3/4365-28 tühistamiseks. Kohtuasja number 3-3-1-65-14. Riigikohus Halduskolleegium. 11.02.2015
<http://www.nc.ee/?id=11&tekst=RK/3-3-1-65-14> (21.05.2016)

OÜ Artebalt kaebus Maksu- ja Tolliameti Põhja maksu- ja tollikeskuse 23. oktoobri 2009. a maksuotsuse nr 12.2-3/2299-7 tühistamiseks. Kohtuasja number 3-3-1-46-11. Riigikohus Halduskolleegium. 11.01.2012
<http://www.nc.ee/?id=11&tekst=RK/3-3-1-46-11> (21.05.2016)

NarTest AS kaebus Maksu- ja Tolliameti Põhja maksu- ja tollikeskuse 25. juuni 2012. a

Maksuotsuse nr 12.2-3/7002-16 ja Maksu- ja Tolliameti 22. augusti 2012. a vaideotsuse nr 6-1/970-2 tühistamiseks. Kohtuasja number 3-3-1-57-13. Riigikohus Halduskolleegium. 04.12.2013.
<http://www.riigikohus.ee/?id=11&tekst=RK/3-3-1-57-13> (21.05.2016)

OÜ Artebalt kaebus Maksu- ja Tolliameti Põhja maksu- ja tollikeskuse 23. oktoobri 2009. a maksuotsuse nr 12.2-3/2299-7 tühistamiseks. Kohtuasja number 3-3-1-46-11. Riigikohus Halduskolleegium. 11.02.2012.
<http://www.nc.ee/?id=11&tekst=RK/3-3-1-46-11> (21.05.2016)

OÜ Tengel kaebus Maksu- ja Tolliameti Põhja maksu- ja tollikeskuse 23. jaanuari 2012. a maksuotsuse nr 12.2-3/3026-88 tühistamiseks. Kohtuasja number 3-3-1-76-14. Riigikohus Halduskolleegium. 17.03.2015.
<http://www.riigikohus.ee/?id=11&tekst=RK/3-3-1-76-14&date=17.03.2015>
(21.05.2016)

OÜ Formet Grupp kaebus Maksu- ja Tolliameti Põhja maksu- ja tollikeskuse 25. märtsi 2010.a maksuotsuse nr 12.2-3/8701-24 tühistamiseks. Kohutasja number 3-3-1-81-12. Riigikohus Halduskolleegium. 09.05.2013.
<http://www.nc.ee/?id=11&tekst=RK/3-3-1-81-12> (16.11.2015)

XXXXX XXXXXX OÜ kaebus Maksu- ja Tolliameti Põhja maksukeskuse maksuotsuse tühistamise nõudes. Kohutasja number 3-3-1-63-06. Riigikohus Halduskolleegium. 07.12.2006.
<http://www.nc.ee/?id=11&tekst=RK/3-3-1-63-06> (21.05.2016)

Betepok Baltic OÜ kaebus Maksu- ja Tolliameti 11.04.2014 maksuotsuse nr 12.2-3/20714-14 tühistamiseks. Kohutasja number 3-3-1-59-15. Riigikohus Halduskolleegium. 29.02.2016.
<http://www.riigikohus.ee/?id=11&tekst=RK/3-3-1-59-15&date=29.02.2016>
(21.05.2016)

Schneider, K-E. (2016). Fitek on OpusCapita uus nimi.
<http://fitek.ee/fitek-on-opuscapita-uus-nimi/> (15.04.2016)

Ostuarvete lahendused. (2016). Fitek.
<http://fitek.ee/fitek-on-opuscapita-uus-nimi/> (15.04.2016)

Müügiarvete terviklahendus. (2016). Fitek.
<http://fitek.ee/tooted-ja-teenused/muugiarvete-lahendused/muugiarvete-terviklahendus/> (16.04.2016)

Ülevaade ja paketid. (2016). Omniva.
http://www.omniva.ee/ari/arve/ulevaade_ja_paketid (20.04.2016)

E-arveldaja. (2016). eRik- Registrate ja Infosüsteemide keskus.
<http://www.rik.ee/et/e-arveldaja> (22.04.2016)

- E-arvetele üleminku mõju hindamine. (2015). Rahandusministeerium., Ernst & Young Baltic AS. (27.05.2015 uuringu aruanne).
- Arvete halduse paketid. (2016). Omniva.
<https://www.omniva.ee/public/files/failid/hinnakiri-finants-arved-ari-est-ee-2016.pdf>
(23.04.2016)
- Raamatupidamistarkvara e-arveldaja hinnakiri. (2014). E-arveldaja., Registrate ja Infosüsteemide keskus.
https://rikwww.rik.ee/sites/www.rik.ee/files/elfinder/article_files/e-arveldaja%20hinnakiri%20%28EST%29.pdf (24.04.2016)
- About TIEKE. Tieke.
<http://www.tieke.fi/display/English/About+TIEKE> (26.04.2016)
- The State Treasury of Finland Leads the Way in E-invoicing. (2011). Basware.
<http://eeiplatform.com/4602/the-state-treasury-of-finland-leads-the-way-in-e-invoicing/> (27.04.2016)
- Itella and the Finnish Government partner up in invoice processing. (2007). Itella.
http://www.itella.ru/english/current/2007/20071217_governmentinvoicing.html
(27.04.2016)
- Finvoice- verkkolasku yriityksille. (2016). Finanssiala.
<http://www.finanssiala.fi/finvoice/Sivut/default.aspx> (27.04.2016)
- About Maventa.
<http://maventa.com/en/customer-support/about-us/> (02.05.2016)
- Maventa pricing. (2015). Maventa.
http://maventa.com/wp-content/uploads/2015/11/20150326_Maventa-pricing-2015-1.pdf (02.05.2016)
- Tamm, V. (1996) Statistika baasmõisted ja meetodid majanduses. Tartu Ülikooli Kirjastuse Trükikoda.
- Sahkoinen-laskutus. (2016) Isolta.
<https://www.isolta.fi/ominaisuudet-ja-hinnat/sahkoinen-laskutus> (04.05.2016)
- Elling, T. (2014) Käibemaks. Abiks tudengile ja töötavale praktikule. Tallinn: KMS OÜ, 2014
- Fitek arved.ee e-arvete saatmine. Standardteenuste kirjeldus. (2016). Fitek
https://www.arved.ee/public/Fitek_teenusekirjeldus_Arved.ee_e-arvete_saatmine_26.02.2016.pdf (20.04.2016)

SUMMARY

THE REQUIREMENTS OF INVOICES AND TRANSITION TO E-INVOICING ON THE EXAMPLE OF ESTONIA AND FINLAND

Jürgen Pokk

Invoices are a part of economy and they have an indispensable part in accounting, because they are the source documents that prove the transactions. Bachelor's thesis was composed in a qualitative method to find out what are the requirements in providing invoices, that relate to the source document and to review court solutions related to the invoices. Secondly, the issue of the research was to describe different theoretical approaches in relation to the spread of electronic documents and movement between operators, also to compare the Estonian and Finnish e-invoicing service providers.

Invoice requirements depend on whether the company is subjected to VAT or not. The bills must include the document name, number, date of preparation, economic content of the transaction, the parties names, addresses, transaction quantity, price and amount. Taxable company should add the amount without VAT, the VAT rate and the total amount.

Subsequent changes to the current approach of the source document, which then makes the documents generally machine-readable. From 2017 the companies in Estonia will have the obligation to settle accounts with the public sector through machine readable invoices, but they have to comply to the source document instructions.

In response to the second research question, how e-invoices move between operators and how the service rates vary from country to country revealed that in Finland the electronic document mediation started from the private businesses and the state joined to an already functioning system. In Estonia it is rather on the contrary as the public sector will start to accept e-invoices from the beginning of 2017 year and this will give a boost to the private sector to start using more e-invoices instead of pdf invoices. The survey concluded that sending e-invoices based on the average prices and in higher volumes are cheaper in Estonia

than in Finland. In Finland there are no fixed monthly fees to communicate with operators, and only the volume of consumption is charged, but if the volume is lower then the average rates are higher in Estonia.

In the author`s estimation the objectives were met that were set out in the Bachelor thesis. Qualitative analysis was conducted and answers were received to all inquiries. This thesis is rather summarizing, and no waterproof conclusion can not be made, because only one part of invoices related to court practise and only five operator prices who provide e-invoicing servicesn were researched. For more thorough conclusions, the subject matter should be investigated further. Furthermore to the differences between prices and more operator comparison research, it is recommended for future reasearches to investigate the congruity of economy software and e-invoicing internationally in more depth.